

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Versijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

Het billijk proces volgens de Europese Commissie der Rechten van de Mens

(SLOT)

Rede uitgesproken door de Heer Advocaat-generaal F. STRYCKMANS, op de plechtige openingszitting van het Hof van Beroep te Brussel, op 1 september 1966

Wijl § 1 van artikel 6, waarover ik tot hertoe ge-
waagde, van toepassing is in burgerlijke en in straf-
rechtelijke processen, zijn de minima rechten gewaar-
borgd in de paragrafen 2 en 3 van ditzelfde artikel
enkel in penale gedingen toepasselijk: ze betreffen
namelijk eenieder die wegens een strafbaar feit ver-
volgd wordt, t.t.z. eenieder die beticht of die beschul-
digd wordt, en bovendien, volgens de rechtspraak der
Commissie, eenieder die geïnculpeerd is. ⁽¹¹¹⁾

Nochtans kan de weigering gelijksoortige rechten
toe te kennen in de loop van een burgerlijk geding,
soms een schending uitmaken van het recht op een
billijke behandeling. ⁽¹¹²⁾

Paragraaf 2 van artikel 6 kent aan eenieder die
wegens een strafbaar feit instaat, het recht toe voor
onschuldig gehouden te worden — «to be presumed
innocent» — totdat zijn schuld volgens de wet bewe-
zen wordt. Dit recht, dat de basis vormt van het mo-
derne strafrecht, wordt in dit paragraaf geformuleerd
nagenoeg zoals in de Verklaring der Rechten van de
Mens van 1789.

Indien, zoals reeds gezegd, in verband namelijk met
dit recht op het vermoeden van onschuld, de Com-
missie, zich de mogelijkheid voorbehield het optreden
ter zitting van het Openbaar Ministerie te onderzoeken,
heeft ze hare zienswijze in dit opzicht bekend
gemaakt in het verslag dat zij bij het Comité van
Ministers uitbracht nopens de grond der klacht bij
haar aanhangig gemaakt door Oostenrijk ten laste van
Italië, klacht waarvan ik reeds gewaagde ⁽¹¹³⁾.

Waarover bekloeg zich de Oostenrijkse regering? In
het Italiaanse dorp, Funders Pfunders, in de streek
van de «Hoge Etsch», ook Hoog Adige genaamd, ont-
stond in de nacht van 15 op 16 augustus 1956 een
twist tussen enerzijds twee Italiaanse tolbeambten, en
anderzijds enkele Duitssprekende jongelingen van dit
gebied, en die dus van Italiaanse nationaliteit waren.
Eén der tolbeambten, de genaamde Falqui, vond hierbij
de dood.

Van doodslag beschuldigd, stonden zes der Duits-

sprekende Italiaanse jongelingen terecht voor het
Italiaanse gerecht. Zij werden veroordeeld tot opslui-
ting, achtereenvolgens door het Hof van Assisen van
Bolzano in juli 1957, en door het Beroepshof van
Assisen van Trente in maart 1958. Het arrest gevelde
in januari 1960 door het Italiaanse Hof van Cassatie
wijzigde weinig aan de uitgesproken veroordelingen.

De Oostenrijkse regering kloeg dit proces aan bij
de Europese Commissie, hierbij aanvoerend o.m. dat
het onderzoek ter zitting der Italiaanse gerechtshoven
de indruk verwekt had dat de beschuldigten van
meet af aan konden overtuigd zijn van hun veroor-
deling zodat hun veroordeling op een vooroordeel
gevestigd was.

De door Oostenrijk aangevoerde klacht werd ont-
vankelijk verklaard door de Commissie.

Het ingediend rekwest had in deze zaak bovendien
aangevoerd dat het recht op een billijk proces ge-
schonden geweest was door de miskenning van de
paragrafen 2 en 3 d) van artikel 6: de aangevoerde
miskenning van artikel 6 § 3 d) zou bestaan hebben
enerzijds in de weigering door het Hof van Assisen
van Trente, twee getuigen te onderhoren die, zoge-
zegd, konden getuigen nopens de positie van het lijk
van Falqui toen dit ontdekt werd, en anderzijds, in
het feit dat ditzelfde Hof zich op 20 maart 1958 ter
plaatse der feiten begeben had, bij afwezigheid der
gedetineerde beschuldigten; de schending van artikel 6
§ 2, die aangevoerd werd, zou bestaan hebben in het
feit dat de beschuldigten niet zouden genoten hebben
van het vermoeden van onschuld, vermits, volgens de
aanklacht, vóór hun veroordeling reeds, de beschul-
digden als moordenaars behandeld zouden geweest
zijn ter zitting.

Eindelijk beweerde de Oostenrijkse regering dat
artikel 14 der Conventie miskend werd: immers zou
door de gezegde schendingen van § 3, littera d) en
van § 2 van artikel 6, een niet geoorloofde discrimi-
natie gemaakt geweest zijn.

Deze klacht gaf aanleiding tot een zeer grondig

onderzoek door toedoen zowel van de Commissie zelf als van haar subcommissie. Talrijke getuigen werden onderhoord maar ten slotte besloot de Commissie in haar verslag dat geen der aangevoerde schendingen der Conventie bewezen werden (¹¹⁴).

Ziehier een samenvatting van het belangrijkste deel van dit verslag. De Commissie stelt eerst en vooral vast: 1) dat het vermoeden van onschuld vereist dat de leden van de zetel, bij het vervullen hunner functies, niet zouden uitgaan van de veronderstelling dat een beschuldigde schuld heeft aan het hem ten laste gelegd misdrijf; 2) dat het aan het openbaar ministerie behoort het bewijs van deze schuld te leveren en dat twijfel derhalve ten goede komt aan de beschuldigde; 3) dat aan deze laatste door de rechters, de mogelijkheid moet gegund worden de bewijzen ingebracht door het openbaar ministerie, door tegenbewijzen te weerleggen.

Uit deze grondbeginselen trekt de Commissie het besluit dat § 2 van artikel 6 dat het recht op het vermoeden van onschuld waarborgt, essentieel de rechten aanbelangt.

Maar onmiddellijk hierop stelt de Commissie zich de vraag of dit vermoeden nochtans niet eveneens andere personen aanbelangt, en wel namelijk het openbaar ministerie en de burgerlijke partij, de deskundigen en de getuigen.

Hier komt de Commissie tot het besluit, dat de gedraging van deze onderscheidene personen ter zitting, zelfs indien ze gebruik maakten, ten overstaan van een beschuldigde, van een harde, ja zelfs beledigende taal, hun niet kan verweten worden, en zulks zelfs niet indien hun uittalingen de sereniteit der debatten moesten gestoord hebben.

In dit laatste geval nochtans zou een verwijt de voorzitter der jurisdictie kunnen treffen, van het ogenblik af dat, door niet te reageren tegen dergelijke uittalingen, hij de indruk zou verwekt hebben dat de rechters de animositeit deelden die aldus tot uiting kwam tegenover de beschuldigde en dat ze deze eveneens beschouwden als op voorhand veroordeeld zijnde.

Men kan zich de vraag stellen of de opstellers van dit verslag niet voor ogen gehad hebben de welgekende overweging van André Gide in zijn «Souvenirs de la Cour d'Assises» (¹¹⁵):

«A quel point il appartient au président des assises »de gêner ou de faciliter une déposition, fût-ce inconsciemment, c'est ce que je sens, non sans angoisse, »et combien il est malaisé pour le juré de se faire »une opinion propre, de ne pas épouser celle du »président.»

In dezelfde lijn, in een geval waarin het ging om de berechting van een correctionele zaak, heeft de Commissie een verslag uitgebracht waarin aangenomen werd dat er schending bestond van §§ 1 en 2 van artikel 6 der Conventie, wegens het feit dat, in de loop der zitting, een lid van de zetel zijn overtuiging van de schuld van de betichte openbaar te kennen had gegeven, namelijk bij de ondervraging van de betichte, en dit alvorens het openbaar ministerie en de burgerlijke partij gehoord geweest waren. In hetzelfde verslag nam de Commissie aan dat het uitbrengen van dergelijke opinie van aard kan zijn de sereniteit der atmosfeer van een proces in strafzaken, te storen op een wijze die onvereenigbaar is met de voorschriften van het Verdrag, daar waar namelijk ze gepaard gaat met de bedreiging van zware bestrafing. (¹¹⁶)

Past het hier niet te verwijzen naar de wijze raad die de h. Procureur-generaal Terlinden gaf, zowel aan

de magistraten van het openbaar ministerie als aan deze van de zetel, in zijn openingsrede, voor het Hof van cassatie gehouden op 1 oktober 1920:

«La grandeur de la mission que la Société confie au magistrat, — aldus Procureur-generaal Terlinden — exige de celui qui l'accepte, la plus grande circonspection et une attention de tous les instants.

Il doit être le tact fait homme.

Tact dans son attitude, tact dans ses paroles, tact dans ses relations, tact surtout dans le maniement des affaires.» (¹¹⁷)

Ziedaar een raad die dagtekent van nagenoeg vijftig (35) jaar vóór het in werking treden der Conventie in ons land. Deze raad heeft een algemene toedracht.

Dichter bij ons, liggen de resoluties aangenomen, begin april 1965, door de Commissie voor internationaal recht van de «Internationale Unie der Magistraten», in verband namelijk met de wijze waarop het billijk proces, door artikel 6 der Conventie gewaarborgd, dient opgevat te worden. Hier gaat het dus om een zienswijze die rechtstreeks slaat op de hier besproken tekst. Na eerst vermeld te hebben dat de vervolgende partij verplicht is mede te werken aan de ontdekking van de waarheid, daarna dat de betichte en zijn raadsman het onaantastbaar recht bezitten vrij en vrank voor te dragen wat zij nuttig achten voor de verdediging, besliste gezegde Commissie dat de rechter de voortdurende bekommernis moet hebben, en zulks zelfs in de systemen van procesrecht waarin hij zelf medewerkt aan de ontdekking van de waarheid, een streng onpartijdige houding te behouden gedurende gans het verloop van het proces. (^{117bis})

* * *

In zijn § 3, waarborgt artikel 6 aan ieder verdachte, betichte of beschuldigde:

a) het recht onverwijld, in een taal die hij verstaat, en in bijzonderheden, op de hoogte te worden gesteld van de aard en van de reden van de tegen hem aangevoerde incriminatie;

b) het recht te beschikken over voldoende tijd en over de nodige faciliteiten ter voorbereiding van zijn verdediging;

c) het recht 1) zichzelf te verdedigen, of 2) de bijstand te hebben van een raadsman naar zijn keuze, of 3) indien hij niet over voldoende middelen beschikt om een raadsman te bekostigen, het recht kosteloos bijgestaan te worden, maar in dit laatste geval slechts indien de belangen van het recht zulks vereisen;

d) het recht de getuigen «à charge» te ondervragen en het recht de getuigen «à décharge» te doen oproepen en te doen ondervragen in dezelfde voorwaarden als de getuigen «à charge»;

eindelijk e) het recht zich kosteloos door een tolk te doen bijstaan.

De opsomming dezer rechten is voorafgegaan door de zinsnede: «Tout accusé a droit *notamment* à»: in de Franse tekst, en door de zinsnede: «Everyone charged with a criminal offence has the following *minimum* rights», in de Engelse tekst.

Zoals reeds gezegd, heeft na zekere aarzelingen de Commissie aangenomen dat de opsomming, die volgt op deze zinsnede, louter exemplatief, en geenszins beperkend is (¹¹⁸).

Ongetwijfeld zijn deze rechten innig onder mekaar verbonden.

Voortdurend werd de Commissie er dan ook toe gebracht een verband te leggen tussen zekere dezer rech-

ten onderling, maar ook bovendien tussen hen en andere rechten door het Verdrag gewaarborgd, en zulks nu eens om de onderscheidene rechten te verruimen, dan weer om ze te beperken.

Zo bijvoorbeeld, wanneer men artikel 6 § 3 litt. a) vergelijkt met artikel 5 § 2 (waarin voorzien wordt dat ieder gearresteerde onverwijld, en in een voor hem verstaanbare taal, moet op de hoogte gebracht worden van de redenen zijner arrestatie en van alle tegen hem ingebrachte incriminatie) stelt de Commissie vast, dat, in verband met het billijke proces, het recht om ingelicht te worden nopens de ingebrachte betichting of beschuldiging, meer preciese en meer omstandige gegevens vereist, dan het recht gewaarborgd aan een gedetineerde door artikel 5 (119).

In het raam van wat een billijk proces vergt, moeten de vereiste inlichtingen omvatten niet alleen de reden der incriminatie, t.t.z. de materiële feiten die aan deze incriminatie tot grondslag dienen, maar bovendien de juridische kwalificering van gezegde materiële feiten, alsook de gebeurlijke wijziging dezer kwalificering.

Dergelijke voorlichting blijkt des te meer vereist, wanneer men litt. (a) van artikel 6 § 3 stelt tegenover dezès litt. (b): volgens deze laatste tekst moet eenieder die wegens een strafbaar feit vervolgd wordt kunnen beschikken over voldoende tijd en over voldoende faciliteiten om zijn verdediging voor te bereiden. Tussen beide ligt inderdaad een innige band. De inlichtingen nopens de aard en de reden der incriminatie moeten derhalve de gegevens omvatten die aan de betrokkene moeten toelaten op degelijke wijze zijn verdediging voor te bereiden (120).

* * *

Van de rechten voorzien in § 3, is het recht voorzien onder litt. (b) (121), voorzeker datgene dat zich het minst leent tot een omschrijving: de beoordeling der al of niet eerbiediging van dit tweevoudig recht hangt ten slotte in ieder geval af van de hieraan verbonden omstandigheden.

Indien, luiden littera (b) ieder aldaar beoogd persoon dient te beschikken over voldoende tijd en faciliteiten voor de voorbereiding zijner verdediging, voorziet de onmiddellijk hieropvolgende tekst, onder litt. (c), dat hij eveneens het recht heeft, hetzij zijn eigen verdediging voor te dragen, hetzij beroep te doen op de bijstand van een raadsman naar zijn keuze.

De rechten gewaarborgd door het § 3 van artikel 6 zijn tevens de rechten van soortelijke justitiabelen en deze der verdediging in algemene zin. Derhalve geniet van deze rechten ieder raadsman van een vervolgte persoon, hij weze juridisch zijn vertegenwoordiger ofwel zijn opdrachtgever.

De Commissie heeft in dit opzicht beslist dat, voor de beoordeling van het punt te weten of een betrokkene over voldoende tijd en over de nodige faciliteiten beschikte in de zin van de hier besproken voorschriften, niet enkel de persoon van de justitiabele in aanmerking komt, maar dat het geheel der voorwaarden waarin de verdediging zich kon voordoen dient onder ogen genomen te worden (122).

Indien aan een justitiabele geweigerd wordt kennis te nemen der tegen hem ingebrachte pertinente documenten, is er geen schending der Conventie, aldus de Commissie, indien de raadsman van deze justitiabele ze kon inzien tijdig genoeg om ze met zijn cliënt te bespreken; nochtans indien aan een raadsman een verlenging van termijn geweigerd wordt voor dergelijke inzage, wijl deze verlenging zich opdrong wegens de lijvigheid der voorgebrachte documenten, kan zulke weigering

gelijk gesteld worden met een schending van artikel 6 § 3 litt. (b) (123).

De Commissie heeft anderzijds beslist dat het feit te beschikken, om zekere verhalen in te dienen, over een beperkte tijdspanne, niet noodzakelijkerwijze dient beschouwd als een inbreuk op kwestige litt. (b), vermits precies het Verdrag voor doel heeft betichten en beschuldigen te beschermen tegen een niet te rechtvaardigen traagheid.

Aldus heeft de Commissie aangenomen dat de termijn van vijftien dagen waarover een beschuldigde beschikt in de Duitse Bondsrepubliek om een voorziening in verbreking bij het Federale Gerechtshof in te leiden, hem niet berooft van de nodige tijd en faciliteiten ter voorbereiding zijner verdediging (124).

De Commissie had eveneens de gelegenheid te beslissen dat de censuur der briefwisseling van een gedetineerde met de nationale bestuurlijke en gerechtelijke overheden niet noodzakelijkerwijze een belemmering is ener daadwerkelijke uitoefening van de rechten der verdediging (125).

Littera (c) van de thans besproken tekst waarborgt aan de verdachten, de betichten en de beschuldigten, het recht op vrije keuze van een raadsman. Deze keuze is nochtans slechts vrij in zoverre de betrokkenen de middelen bezitten om een raadsman te betalen (126). Indien zij de middelen daartoe niet bezitten kunnen ze aanspraak maken op de bijstand van een raadsman aangesteld «ex officio» die niet noodzakelijk deze is die ze wensen. Hiertoe is nochtans bovendien vereist dat de belangen van het gerecht dergelijke aanstelling vergen (127).

Een raadsman is niet noodzakelijkerwijze een «advocaat», zoals de Franse tekst van het Verdrag vermeldt, hierin tegengesproken door de Engelse tekst en door de voorbereidende werken der Conventie (128).

Eindelijk dient hier aangestipt te worden dat littera (c) enkel waarborgt het recht op de kosteloze bijstand van een raadsman en geenszins het recht op kosteloze rechtspleging (129). De Commissie heeft herhaaldelijk de gelegenheid gehad te onderlijnen dat het recht op de kosteloze bijstand van een raadsman beperkt blijft bij de zoëven opgegeven voorwaarden en dat er buiten deze voorwaarden geen recht op gerechtelijke bijstand door de Conventie gewaarborgd wordt (130).

Dit recht op kosteloze bijstand beslaat dus een veel minder uitgebreid terrein dan onze wetgeving op de gerechtelijke bijstand en de kosteloze rechtspleging (131).

Hier weze nog vermeld dat de tekst van littera (c) geenszins aan de Vedragsluitende Staten het recht ontnemt, aldus de Commissie, de toegang der advocaten bij hunne jurisdicties te reglementeren. Aldus kan het zich voordoen dat de keuze van een advocaat, in hoofde van degene die wel over voldoende middelen beschikt om een advocaat te betalen, beperkt weze door een reglementering voorgeschreven door het interne recht van een Staat die tot de Conventie toetrad, zonder dat deze beperking een schending uitmaakt van het Verdrag (132).

* * *

Het recht voorzien in littera (d) is drievoudig: het omvat immers, voor een persoon die terecht staat in strafzaken, 1) dit om de getuigen «in décharge» te doen oproepen; en 2) dit om deze getuigen te onderwerpen of te doen ondervragen in dezelfde voorwaarden als deze toegepast voor de bezwarende getuigen; het omvat eindelijk 3) het recht aan de bezwarende getuigen vragen te stellen of te doen stellen.

Wat betreft de oproeping der getuigen op aanvraag van de vervolgde persoon, heeft men beweerd dat litt. (d) de betichte of de beschuldigde ten onzent « in » staat stelt te eisen dat de getuigen ten onlaste door » het parket zouden gedagvaard worden om ter zitting » aanwezig te zijn, en dat, bij eventuele weigering, de schending van de rechten van de verdediging kan in » geroepen worden » (133).

Anders gezegd, deze beschikking der Conventie zou een wijziging gebracht hebben aan ons Wetboek van Strafvordering, en wel onder meer aan artt. 153 en 154, wat betreft de instructie ter zitting van de politierechtbanken, aan artt. 189 en 190 wat betreft deze ter zitting der correctionele rechtbanken, en aan artt. 315 en 321 voor wat betreft deze ter zitting der Hoven van Assisen.

Luidens deze artikelen, bezitten het openbaar ministerie enerzijds, de betichten en de beschuldigten anderzijds, het recht al de getuigen die ze nuttig oordelen, zelf op te roepen.

Herhaaldelijk heeft het Hof van Cassatie beslist dat, volgens deze wettelijke bepalingen, het openbaar ministerie geenszins verplicht is ter zitting der politierechtbank of der correctionele rechtbank, evenmin als in graad van beroep, de getuigen op te roepen die hem door de verdediging aangeduid zouden worden (134).

Dit Hof heeft anderzijds bestendig aangenomen dat het aan de Voorzitter dezer jurisdictie behoort soeverein te beslissen of getuigen dienen opgeroepen (135). Het heeft, sedert het in werking treden van de Conventie, deze zienswijze steeds staande gehouden, en namelijk wanneer het gevat was van een voorziening die zich uitdrukkelijk beriep op de schending van art. 6 § 3 litt. (d).

Herhaaldelijk heeft de Commissie van haar kant beslist dat, volgens de voorbereidende werken van het Verdrag, littera (d) hoofdzakelijk beoogt de vervolgde personen, in zake onderhoor van getuigen, op gelijke voet te plaatsen met de burgerlijke partij en met de gene die optreedt om de toepassing der strafwet te vragen.

Littera (d) schenkt derhalve aan deze justitiabelen geenszins het recht zonder enige beperking getuigen te doen oproepen. De nationale rechtsmachten blijven dan ook soeverein oordelen of de oproeping en het onderhoor zowel van een getuige « à charge » als van een getuige der verdediging, enig nut kan opleveren voor de ontdekking van de waarheid (136). Zij kunnen dus, binnen deze optiek, beslissen dat een getuige « à décharge », niet dient opgeroepen, zonder hierdoor de Conventie te schenden, in zoverre zij — wel te verstaan — bij hun beslissing niet verzuimden het principe der gelijkheid van wapens in acht te nemen (137).

De Commissie heeft ook aangenomen dat art. 6 § 3 litt. (d) zowel slaat op de experts als op de getuigen (138).

Handelend binnen deze optiek, kan een Hof of een rechtbank, zonder hierdoor het besproken recht door het Verdrag gewaarborgd te krenken, weigeren iemand als getuige te onderhooren, en dit op grond der enkele overweging dat dezes verklaringen slechts konden slaan op feiten voorgevallen na het plegen van het aangeklaagde misdrijf: immers is een dergelijke verklaring geenszins een getuigenis « à décharge », in de zin van litt. (d) (139).

Het loutere feit dat een jurisdictie zich zou vergist hebben bij de beoordeling van het gebrek aan pertinentie van een getuigenis, en dat, bijvoorbeeld, doorsnee redelijke mensen er een andere mening zouden kunnen op nahouden, houdt, aldus de Commissie, geen schending in van het Verdrag (140).

Het kan nochtans soms moeilijk zijn te oordelen waar de scheidingslijn ligt tussen enerzijds de schending van artikel 6 § 3 littera (d) en anderzijds de mogelijke vergissingen, zo in rechte als in feite, vergissingen, waarover de Commissie niet te oordelen heeft vermits ze geen Hof van beroep is (141). Het criterium dat toelaat vast te leggen waar juist deze scheidingslijn ligt, zal de Commissie vinden mits na te gaan of de beslissing van de nationale rechter, in verband met de feiten die hij reeds kende of waarvan hij moest kennis hebben, al dan niet ertoe strekte één der partijen te bevoordelen.

Ik wil hier even terugkomen tot de Oostenrijkse klacht tegen Italië.

Ik zei U reeds dat het Hof van Assisen van Trente zich, in de Hoge Etsch, ter plaatse begeven had. Aan deze verplaatsing namen deel de magistraat van het openbaar ministerie, de advocaten der beschuldigten (maar niet de beschuldigten zelf buiten één enkele), en bovendien de twee getuigen die het lijk van de tolbeamte Falqui ontdekt hadden. Deze twee getuigen werden ter plaatse onderhoord, buiten de aanwezigheid van de beschuldigten, op één uitzondering na.

De enige aanwezige beschuldigde die precies deze was welke bezwarende verklaringen afgelegd had voor zijn medebeschuldigten, werd andermaal ter plaatse ondervraagd buiten de aanwezigheid der andere.

Dit geval laat toe een eerste vraag te ontwaren: artikel 6 § 3 litt. (d) voorziet niet uitdrukkelijk dat een beschuldigde moet aanwezig zijn bij het onderhooren der getuigen « à charge » in de loop der debatten. Des-aangaande schijnt de Commissie nochtans uitgegaan te zijn van de stelling dat een beschuldigde wel degelijk het recht bezit bij dergelijk onderhoor aanwezig te zijn.

Vervolgens stelde zich een 2e vraag: Italië voerde aan dat indien de beschuldigten, op één uitzondering na, niet aanwezig waren bij de verplaatsing in de Hoge Etsch, en ter plaatse dus niet konden deelnemen onder meer aan de aldaar verrichte onderhooren van getuigen, zulks te wijten was aan het feit dat ze niet eens aangevraagd hadden om zich met het Hof ter plaatse der feiten te begeven. De Commissie nam aan dat op tacite wijze, de niet aanwezige beschuldigten verzaakt hadden aan hun recht op aanwezigheid.

Indien nochtans het recht om aanwezig te zijn, in de loop der debatten, bij ieder onderhoor van getuigen, aan de beschuldigde door de Conventie als dusdanig gewaarborgd is, behoorde het aan het Hof van Assisen van Trente dit recht ambtshalve te verzekeren, zonder af te wachten dat de belanghebbenden het zouden opeisen. Deze stelling werd verdedigd, ter staving van zijn overtuiging, door één der leden der Commissie, dié op dat gebied de andere leden, die aannemen dat er verzaking bestond aan dit recht, niet volgde (142).

Luidens litt. (e) van het § 3 wordt aan degene die voor een Hof of een rechtbank in strafzaken als vervolgde persoon verschijnt, het recht gewaarborgd zich kosteloos te doen bijstaan door een tolk, indien hij de taal, die ter zitting gebezigd wordt niet verstaat, en eveneens, indien hij ze niet spreekt (143).

Iemand die in strafzaken op een zitting terechtstaat, en die een genoegzame kennis en « beheersing » zou bezitten van de taal der debatten, om zijn eigen verdediging op zich te nemen, zou niet gerechtigd zijn — aldus de Commissie — kwestige litt. (e) in te roepen op grond van zijn loutere ethnische of nationalistische overtuiging (144). Feitelijk schijnt de schending van dit recht voor de Commissie weinig ingeroepen geweest te zijn (145).

Wanneer ik besloot U te spreken van de Conventie der Rechten van de Mens, is mijn opzet niet geweest het bijzonder uitgebreid veld dat aldus voor mij openlag, grondig te prospecteren noch zelfs de meer beperkte akker van artikel 6 om te spitten, maar veeleer U een vluchtig overzicht te geven van de rechtspraak der Commissie wat dit artikel betreft.

Hoe fragmentarisch mijn uitzetting ook moge wezen, toch meen ik dat uit de opgegeven elementen voldoende blijkt het aspect van deze rechtspraak dat Vasak ontwaart op het einde van zijn grondige studie nopens het geheel der rechten door de Commissie gewaarborgd.

Zich de vraag stellende :

« Les droits de la défense s'insèrent-ils dans le cadre de la procédure accusatoire ou dans celui de la procédure inquisitoriale ? », beantwoordt hij ze als volgt : « La distance est grande entre un système où « ohne Kläger kein Richter » et celui où « tout juge est procureur général ». Il est certain que si, dans le premier système et avec la « théorie sportive de la Justice » qui le caractérise, l'équilibre absolu entre l'accusation et la défense est exigé, il n'en sera pas de même dans le second où le ministère public sera le représentant de la société et comme tel tenu à l'objectivité ». En verder : « Jusqu'à présent, la jurisprudence de la Commission a donné à cette question une réponse que sa composition équilibrée au point de vue de la représentation des différents systèmes juridiques qui se partagent l'Europe, permet de deviner. » (146)

Ik gewaagde reeds van de vertegenwoordiging van verschillende juridische systemen in de schoot der Commissie.

Door het toetreden tot de Conventie, van vijftien Europese Mogendheden, bestrijkt in de ruimte (147), de bevoegdheid van de Europese Commissie, een omvangrijk gebied, zich uitstrekkende, — wat alleszins interstaatse klachten betreft — rond een lijn lopende vanuit het Zuid-Oosten — namelijk vanuit Turkije — naar het Noord-Westen, langs Cyprus, Griekenland, Italië, Oostenrijk, de Duitse Bondsrepubliek, de Beneluxlanden, het Skandinavische vasteland (met uitzondering van Finland evenwel), tot de Britse, de Ierse en de IJslandse eilanden.

Daar de Commissie samengesteld is uit een aantal leden gelijk aan dit der Verdragsluitende Staten, zonder meer dan één staatsonderhorige van éénzelfde Staat te mogen omvatten (art. 20), zetelen aldaar vijftien leden van verschillende nationaliteiten. Ieder van hen wordt benoemd door het Comité van Ministers op een lijst van drie namen voor iedere Staat. Deze lijst wordt door het Bureau der Consultatieve Vergadering voorgedragen. Van de drie kandidaten voorgesteld voor iedere Staat, moeten er minstens twee Staatsonderhorigen zijn van de Staat wiens vertegenwoordigers in de Consultatieve Vergadering de lijst voordragen (art. 21 (1)). Ieder van hen wordt gekozen voor een periode van zes jaar, en is herkiesbaar (art. 22).

Indien ieder dezer leden in eigen naam, als individueel persoon, in de Commissie zetelt (art. 23) is het nochtans zeker dat ieder van hen een juridische vorming bekwaam die noodzakelijkerwijze overeenstemt met de juridische discipline van toepassing in zijn land. Men kan dus wel gissen dat een bepaalde zaak wel enigszins uiteenlopende aspecten vertonen kan naar gelang ze onder ogen genomen wordt door de Engelse jurist die in de Commissie zetelt, ofwel door zijn Belgische of door zijn Griekse collega, en zulks niettegenstaande allen te oordelen hebben volgens éénzelfde tekst, de Europese Conventie.

Op het gebied van de oorsprong der wetgeving der

Europese Staten, onderscheiden zekere rechtsgeleerden gespecialiseerd in vergelijkend recht (148) voor wat betreft de landen bij de Conventie betrokken, niet minder dan vier familiegroepen, namelijk de Engelse, de Franse, de Germaanse en de Skandinavische, soms herleid tot drie: de Engelse, de Continentale en de Skandinavische (148bis).

Ik wil mij hier beperken tot een bondige en fragmentarische vergelijking.

Op het gebied van het Strafprocesrecht, hoef ik niet te wijzen op het grondig verschil dat bestaat tussen ons strafprocesrecht en het Engelse (149). Beider confrontatie belicht het best, meen ik, het verschil tussen de accusatoire en de inquisitoriale instructie.

In verband met deze uiteenzetting, zal ik mij hier beperken er U enkel aan te herinneren dat in Engeland en in het land van Wales geen openbaar ministerie bestaat (wel in Schotland), en dat de onderzoeksrechter, zoals hij bij ons fungeert, er onbekend is.

In naam van de Kroon, worden de vervolgingen er ingespannen door de politie of — maar gans uitzonderlijk — door particulieren. Voor de misdrijven, die geen zwaar karakter hebben, wordt het onderzoek door de politie gedaan. Meestal treedt een advocaat ter zitting op voor de beschuldiging.

Een « Director of public prosecution » is de raadgever van degene — meestal dus de politie — die vervolgingen instelt. Deze « Director » doet zich rekenschap geven bovendien door de politie van zekere zware misdrijven en kan, evenals de « Attorney General » — onder wiens toezicht hij staat —, zichzelf met de vervolgingen gelasten in gewichtige of moeilijke zaken. Het is slechts in bijzonder belangrijke zaken dat de « Attorney General », die bij iedere regeringswijzigingen vervangen wordt, zich op de zitting gelasten zal met de taak de thesis der beschuldiging te ontwikkelen : Zulks was namelijk het geval in de laatste Lente, toen te Chester een beruchte zaak berecht werd, waarbij terzelfdertijd verschillende misdaden aan de « Assize Court » onderworpen werden (150).

Hoe geschiedt meestal een eigenlijk onderzoek in Engeland wjl er aldaar geen eigenlijk onderzoeksrechter bestaat ? Wanneer de « Magistrate's Court » vaststelt dat een inculpatie slaat op een « indictable offence », zijnde een misdaad of een wanbedrijf, dewelke niet op summier wijze kan behandeld worden, bestaat de rol der magistraten erin, zonder jury, een onderzoek in te stellen. Dit onderzoek heeft meestal plaats in openbare zitting, maar soms ook in de raadkamer. De beklagde moet gedurende de ganse duur van dit openbaar onderzoek aanwezig zijn, door een raadsman bijgestaan zo hij het wenst. Het onderhoor der getuigen heeft plaats in zijn tegenwoordigheid en hij — of zijn raadsman — kan vragen aan deze getuigen stellen. Na verloop van dit meestal openbaar en alleszins tegensprekelijk onderzoek, t.t.z. nadat getuigen en verdachten zullen verhoord geweest zijn, kan de magistraat die dit onderzoek leidde, hetzij de verdachte van alle vervolgingen ontslaan, hetzij hem verzenden naar de Assisen, dit voor de zware misdrijven, of naar de « Court of quarter Sessions ». In geval van verzending stelt de vervolgende partij, waarvoor optreden zal, naar gelang de gewichtigheid der zaak, een advocaat, de « Attorney General » in persoon, het « indictment » op, dat gelijk staat met onze « akte van beschuldiging ».

In zaken die summier kunnen behandeld worden is het de politie die de zaak voor vervolging rechtstreeks overmaakt aan een advocaat.

Ik wil hier nog even verwijlen bij het in Engeland vigerend systeem wat betreft de oproeping der getuigen

in strafzaken, daar het bijzonder kenschetsend is voor het accusatoire stelsel.

De onderscheiden advocaten van de beschuldiging en van de verdediging beschikken ieder in Engeland over een volkomen identiek recht, het recht namelijk om, ieder van zijn kant, getuigen op te roepen. Aldus roept de advocaat der beschuldiging alleszins nooit getuigen «à décharge» op, hetgeen bij ons wel zal gebeuren, telkens namelijk het openbaar ministerie, met het oog op de ontdekking van de waarheid, aanvaardt getuigen, door de verdediging opgegeven, te doen oproepen.

Nopens de oproeping der getuigen heeft derhalve de Voorzitter ener strafrechterlijke jurisdictie in Engeland geen beslissing te treffen, buiten het nogal uitzonderlijk geval waarin hij er toe komt een getuige op te roepen omdat hij zulks «proprio motu» wenselijk oordeelt, maar dergelijke oproeping kan slechts geschieden met de toestemming der partijen (151).

Bij het onderhoor der getuigen der onderscheidene partijen verschilt zijn taak niet minder van deze ten onzent opgelegd.

Immers stelt de advocaat der beschuldiging zijn vragen aan zijn getuigen, evenals deze der verdediging aan de zijne: het is in het éne als in het andere geval, «the examination in chief». Bij het optreden van ieder getuige, kan de partij die hem niet opriep, hem rechtstreeks vragen stellen: het is «the cross examination». Eindelijk kan er zich een «re-examination» voordoen, dat streng beperkt is tot de punten opgeworpen door «the cross examination».

In de loop van het getuigenverhoor ter zitting, zal de tussenkomst van de Voorzitter zich beperken tot beslissingen hetzij nopens de ontvankelijkheid ener gestelde vraag, hetzij nopens de ontvankelijkheid der getuigenis zelf, zulks nadat deze reeds aangevangen werd, ofwel telkens de Voorzitter menen zou zelf een vraag te moeten stellen, hetgeen uitzonderlijk schijnt te zijn.

In Engeland is aldus, althans in strafzaken (151bis), steeds in voege het accusatoire procesrecht, volgens hetwelk, zonder enige hulp vanwege de rechter, het aan de vervolgende partij behoort het bewijs te brengen der culpabiliteit van de vervolgte persoon.

Bij ons, evenals — indien ik mij niet vergis — in meest alle vastelandse Staten bij de Conventie betrokken, heeft het strafonderzoek integendeel een inquisitoriaal karakter: de rechter zelf is er toe gehouden de feiten te ontdekken; hij is het die te dien einde ondervraagt en onderhoort al degenen die licht kunnen brengen, hierin begrepen de betichte en de beschuldigde, waarvan hij tracht bekentenissen te bekomen.

Het lijdt geen twijfel dat in de schoot der Commissie deze uiteenlopende opvattingen zich soms affronteren.

Hetgeen men alleszins moet wensen is dat dergelijke confrontatie er toe leiden zou algemene regelen vast te leggen die, bij een integratie dezer systemen, zouden weerspiegelen de beste gemeenschappelijke Europese betrachting. De beste zeg ik: heeft Politis niet verklaard dat het is naar gelang de wijze waarop het recht in een land toegediend wordt dat men gewoonlijk zijn graad van beschaving onderscheidt (152).

Waar de taak gewichtig en complex is, kan de kritiek zich vrije teugel laten.

Dat men van verscheidene kanten kritiek betreffende de procedure en de werkwijze der Commissie uitgebracht heeft, zal dan ook niemand verwonderen.

Men heeft betreurd dat de voor haar in voege zijnde rechtspleging, overeenkomstig met artikel 33 der Conventie, met gesloten deuren geschiedt (153).

Men heeft aan de Commissie verweten, vooral voor wat betreft de eerste periode harer werkzaamheid,

soms een te grote voorzichtigheid aan de dag te hebben gelegd (154): wellicht zal men haar in de toekomst verwijten een zekere roekeloosheid, wijl haar bestaan enerzijds en anderzijds haar bevoegdheid in zake individuele rekwesten, eigenlijk broos is.

Men heeft haar aangewreven de opportunistische aard van zekere harer beslissingen (155).

Men heeft gezegd dat de procedure voor de Commissie te traag verloopt en zulks, wijl ze te nauwgezette onderzoeken wijden zou aan betrekkelijk geringe zaken (156).

Men heeft gewezen op een zeker gebrek aan samenhang in hare beslissingen betreffende de ontvankelijkheid der rekwesten (157) en wel meer in het bijzonder enerzijds op het feit dat zij een te vage omschrijving zou gegeven hebben van de door haar aangewende criteria, daar waar ze moest uitmaken of er geen misbruik bestond van het recht om een individueel rekwest in te dienen, en anderzijds op het feit dat zij zonder onderscheid gebruik zou gemaakt hebben van uiteenlopende uitdrukkingen om de rekwesten te bestempelen, wanneer deze niet toelieten «prima facie» uit te maken dat er geen schending der Conventie bestond (158).

Men heeft zich afgevraagd of, daar waar de Commissie gelast is met een zending van conciliatie, de hierop aansturende rechtspleging het gevaar niet vertoont een juridisch debat te doen ontaarden in politieke compromissen (159).

Men zou zich eveneens de vraag kunnen stellen — maar zulks betreft de Commissie zelf niet — of hare leden niet zouden dienen inamovibel te zijn, ten einde hun onafhankelijkheid te verzekeren en te beschermen.

Ik weet niet in hoeverre deze kritiek en deze vrees gegrond zouden zijn.

De beoordeling ervan valt buiten het raam dezer rede (160). Bovendien zijn kritiek en vrees ten slotte slechts bijzaak tegenover het feit dat de Commissie bestaat en dat ze fungeert, iets wet tussen de twee wereldoorlogen in ondenkbaar zou geweest zijn.

Laten we komen tot het essentiële.

Essentieel is dat de Conventie blijve wat ze moest zijn in de ogen harer opstellers, de ideologische basis van Europa (161), ideologische basis waarop gevestigd werd het begrip van een Europese openbare orde, waarbij de vijftien Verdragsluitende Staten in hun geheel, en ieder in het bijzonder betrokken zijn (162).

Essentieel is dat thans, dank zij het bestaan van het Verdrag en het fungeren van de Commissie een rechtspraak aan het groeien is die de rechten en de vrijheden van de enkeling in de Europese democratieën waarborgt en preciseert, rechtspraak die bijgedragen heeft tot de omschrijving van wat een Europese democratische samenleving impliceert (163).

Essentieel is dat men voor de toekomst mag verwachten dat, dank zij de twee Europese organismen door het Verdrag ingesteld, een zekere integratie der verschillende nationale juridische stelsels bereikt zou worden.

Hoofdzaak is vooral dat voortaan de Verdragsluitende Staten zich in al hun geledingen, zo wetgevende en uitvoerende als rechterlijke, geremd voelen wegens de vrees die ze normaliter moeten koesteren, beoordeeld te worden door de Europese instanties.

In gewichtige aangelegenheden, waarbij het bestaan zelf der essentiële rechten en der fundamentele vrijheden, door de Conventie gewaarborgd, werkelijk in het gedrang zou komen, zou immers de uitspraak dezer instanties weerklinken als een kreet van het Europees geweten (164), hetzelfde Europees geweten dat, aan de congressisten van Den Haag in 1948, de volgende

geloofsbelijdenis ingaf. «Europa's opperste verovering is de waardigheid van de Mens, en in de vrijheid is zijn werkelijke kracht te vinden» (165).

(111) R. 858, Comm. D. 13-IV-1961, Rec. nr. 6, pp. 5-16, Ann. IV, pp. 239-241, reeds vermeld sub (79); R. 808, Comm. D. 8-III-1962, Rec. nr. 8, p. 80, Ann. V, p. 109, reeds vermeld sub (66) en (99); R. 1216, Comm. D. 28-III-1963, Rec. nr. 11, pp. 1-8; R. 2145, Comm. D. 1-X-1965, Rec. nr. 18, pp. 1-18; in dit laatste rekwist ging het om een verhaal tegen België wegens een beslissing van de Bestendige Deputatie der Provincie Brabant waardoor de klacht van een eigenaar bij deze Deputatie, wegens overdreven taxatie gedaan op grond der gemeentelijke reglementen der gemeente Wommel, gedeeltelijk verworpen was geworden; in deze zaak nam de Commissie bovendien aan dat, in zoverre aangevoerd kon worden dat het hier ging om een betwisting betreffende burgerlijke rechten, vermits patrimoniale rechten tersprake kwamen, nochtans deze rechten, binnen het perk waarin de Bestendige Deputatie te oordelen had, behoorden tot het fiscale gebied, zijnde één der afdelingen van het publieke recht, en derhalve onttrokken aan het gebied van art. 6 § 1 der Conventie (zie namelijk pp. 16-17).

Betreffende de toedracht van §§ 2 en 3 van art. 6 en de toepassing ervan door de organen der Conventie, zie eveneens 1) W.J. Ganshof van der Meersch, op. cit. sub (105) p. 598; 2) K. Vasak: «Die Verteidigung im Strafprozess» uitgegeven door de Duitse afdeling der «Internationale Commissie van Juristen», 1961, pp. 98-107, alsook 3) M. Th. Buergerthal, in het reeds sub (79) geciteerde verslag Doc. H. Coll. (65) - 15, vooral pp. 26-29.

(112) Aldus kan mogelijk beschouwd worden als een schending van art. 6 § 1: a) het feit aan een burgerlijke partij de mogelijkheid te weigeren zekere getuigen te doen onderhoren, wanneer deze getuigenissen als mogelijk pertinent voorkomen; R. 852, Rec. nr. 6, pp. 79-84, Ann. IV, pp. 347-355; R. 1092, Comm. D. 8-V-1962, Rec. nr. 9, pp. 37-39, Ann. V, pp. 211-213, reeds vermeld sub (84) en (95); b) het feit dat een partij in een civiel proces, zich niet heeft kunnen laten vertegenwoordigen; R. 1013, Comm. D. 10-III-1962, Rec. nr. 8, pp. 106-111, Ann. V, pp. 165-167, en c) het feit dat, in burgerlijke zaken met een speciaal karakter, de bijstand van een raadsman geweigerd werd; R. 727, Comm. D. Rec. nr. 4, Ann. III, pp. 303-309 en 311, reeds vermeld sub (100).

(113) R. 788, Comm. RA. 30-III-1963, Ann. VI, pp. 742-795.

(114) R. 788, Comm. RA. geciteerd sub (113), Ann. VI, pp. 773-795; hierop volgt de resolutie waarbij het Comité van Ministers zich op 23-X-1963 bij het besluit der Commissie aansluit, Ann. VI, p. 796-799.

(115) A. Gide «Souvenirs de la Cour d'Assises» Paris 1930 «Ed. de la nouvelle revue française» p. 75.

(116) R. 1727/62, Boekmans t/ België: zie in dit verband 1) Verbreking 6-VI-1962, J.T. 1963, pp. 313-314 en noot M. Cornil; 2) Comm. D. 29-X-1963, Rec. nr. 12, pp. 29-60, Ann. VI, pp. 371-423; 3) Sub-Comm. RA. 17-II-1965, Rec. nr. 15, pp. 57 tot 66 en J.T. 1966, pp. 46-48, en 4) de studie aan deze zaak gewijd door P. Mertens, in «Cahiers de Droit Européen» 1966 nr. 2, pp. 60-76 waarin namelijk vermeld wordt dat de originaliteit der zaak Boekmans in het feit ligt dat in deze aangelegenheid voor het eerst op grond van art. 28b en art. 30 der Conventie, een minnelijke regeling kon bereikt worden.

(117) G. Terlinden: «La magistrature belge depuis l'armistice», rede uitgesproken op de plechtige zitting van het Hof van Cassatie, op 1-X-1920, p. 18.

(117 bis) Zie Commissie voor internationale recht van de «Internationale Unie van Magistraten», verenigd te Mègeve op 2, 3 en 4 april 1965, «Les Droits de l'Homme et les juridictions nationales» in «Cahiers de Droit Européen» 1965, nr. 2, pp. 168-169 Résolution VIII: «La Commission estime que la notion de procès équitable à laquelle se réfère l'art. 6 de la Convention de Rome doit être entendue de la manière suivante: 1) la partie poursuivante a l'impérieux devoir de contribuer à faire connaître toute la vérité; 2) le prévenu et son conseil ont le droit intangible d'exprimer librement, complètement et sans contrainte ce qu'ils jugent utile à la défense; 3) le juge doit avoir le souci constant, même dans les systèmes de procédure où il contribue lui-même à la recherche de la vérité, de garder durant la totalité du procès, une attitude regoureusement impartiale».

(118) K. Vasak, loco cit. sub (1) § 80 is van oordeel dat deze oplossing strijdig is zowel met de Engelse tekst van dit § 3 als met de voorbereidende werken der Conventie. Het is in haar verslag, in het Engels opgesteld, betreffende de zaak Nielsen — R. 343, dat de Commissie verklaarde dat «The words «minimum rights»... clearly indicate that the six rights specifically enumerated in § 3 are not exhaustive, and that a trial may not conform to the general standard of a «fair trial» even if the minimum rights guaranteed by § 3 — and also the right set forth in § 2 — have been respected». Ann. IV, p. 548.

(119) R. 343 (Nielsen) Comm. D. 2-IX-1959, Ann. II, p. 413; R. 524 en 617 (Ofner en Hopfinger) Comm. D. 19-XII-1960, Rec. nr. 5 en Comm. D. 19-XII-1960, Rec. nr. 5. Zie ook Buergerthal, op. cit. sub (79), p. 29.

(120) R. 1059, Comm. D. 23-XI-1962, Ann. V, p. 263. R. 524 (Ofner) reeds vermeld sub (76) en (85), Comm. D. 19-XII-1960 — Rec. nr. 5, Ann. III, p. 323; aldaar immers bekloeg Ofner er zich over niet ingelicht geweest te zijn der verandering van gerechtelijke kwalificering der hem ten laste gelegde feiten, en derhalve zijn verdediging niet te hebben kunnen voorbereiden in verband met deze nieuwe kwalificering. Zie desaan-gaande ook K. Vasak, op. cit. sub (1), § 84. De grief werd in de beslissing der Commissie nopens de ontvankelijkheid ontvangen maar in haar verslag ten gronde door de Commissie

nochtans verworpen daar het verder onderzoek der zaak had bewezen dat Ofner de stelling van het openbaar ministerie voor wat betreft de kwalificering gekend had en desaan-gaande dus zijn verdediging had kunnen voorbereiden.

Ook in de zaak Nielsen R. 343 was een schending van art. 6 § 3 (a) ingeroepen geweest. Zie desbetreffend Comm. D. Ann. II, p. 415 en Comm. RA. Ann. IV, p. 537 en K. Vasak §§ 411 tot 414. Betreffende deze zaak trof het Comité van Ministers (wilt Denemarken, die de bevoegdheid van het Hof erkend heeft, de zaak bij het Hof niet aanhangig maakte) een Resolutie op 25 oktober 1961, waarbij ze het unanieme advies der Commissie bijtrad, advies volgens hetwelk er in zake Nielsen geen schending der Conventie begaan werd.

(121) Tot zevenmaal toe, zo ik mij niet vergis, werd het Hof van Cassatie gevat van voorzieningen waarbij schendingen van art. 6 § 3 ingeroepen werden, hetzij: éénmaal wegens schending van littera (a), driemaal wegens schending van littera (b), éénmaal wegens schending van littera (c), en tweemaal wegens schending van littera (d).

Ik had reeds de gelegenheid te onderlijnen dat het Hof van Cassatie namelijk in zijn arrest van 25 maart 1963 oordeelde dat het recht om te beschikken over tijd en faciliteiten die voldoende zouden zijn, luidens art. 6 § 3 (b), om de verdediging in strafzaken voor te bereiden, enkel van toepassing is vóór de rechtsmachten van wijzen, wijl het anderszids oordeelde, in zijn arrest van 23 maart 1964 in meer algemene termen dat de rechten voorzien in art. 6 der Conventie vreemd blijven aan de aanhouding en aan de voorhechtenis.

Ik wil er hier enkel aan herinneren dat de Commissie een andere weg schijnt op te gaan, en herhaaldelijk reeds aannam dat het principe der gelijkheid van wapens, inherent aan het begrip van het billijk proces, ook betrekking heeft op art. 5 der Conventie. Aldus zou kunnen worden vereist dat ook wanneer gestatueerd wordt nopens de voorhechtenis, zoals bijvoorbeeld bij toepassing van artikel 4 der wet van 20 april 1874, deze gelijkheid van wapens dient geëerbiedigd, hetgeen bij ons zou tot gevolg hebben dat, vóór de verschijning ter bevestiging van het aanhoudingsbevel binnen de vijf dagen zijner aflevering, minstens de raadsman van de gedetineerde zou moeten beschikken over dezelfde kennisname van het onderzoek als het openbaar ministerie.

(122) R. 524 (Ofner) Comm. D. 19-XII-1960, Rec. nr. 5, Ann. II, p. 322.

(123) R. 524 en R. 617 (Ofner en Hopfinger) Comm. RA., Conseil de l'Europe, pp. 34-36; en R. 2122, Comm. D. 28-IX-1964, Rec. nr. 15, pp. 1-5.

(124) R. 441, Comm. D. 7-VII-1959, Ann. II, p. 391.

(125) R. 960, Comm. D. 19-IX-1961, Rec. nr. 8, p. 135. Anderszids heeft de Commissie aangenomen dat door het feit dat aan de enkeling het recht op individueel verhaal door een Verdragsluitende Partij toegekend wordt, ieder indiener van een rekwist die justitiabel is van deze Verdragsluitende Partij, hierin begrepen deze die zou gedetineerd zijn, het recht bezit vrij met de Commissie briefwisseling te voeren op grond namelijk van de vrije en doelmatige uitoefening van het recht op verhaal voor de Commissie: R. 833, Comm. D. 20-XII-1960, Rec. nr. 5 - Ann. III, p. 429. Maar kan niet beschouwd worden als een beperking van dit recht van verhaal, aldus de Commissie, het feit dat aan de klager de toelating geweigerd wordt zijn dossier aan de Commissie door te doen van een derde over te maken, vermits ieder klager zulks kan doen hetzij persoonlijk, hetzij door bemiddeling van zijn advocaat. R. 499, Comm. D. 28-VIII-1959, Ann. II, p. 397. In R. 793, Comm. D. 21-XII-1960, Rec. nr. 5, pp. 3-4, werd evenwel aangenomen «que tout requérant fût-il détenu a le droit de correspondre librement avec la Commission; que ce droit n'implique cependant pas nécessairement que la correspondance d'un requérant détenu avec la Commission doive échapper à tout contrôle de la part des autorités pénitentiaires aussi longtemps que la censure opérée par ces derniers ne revêt pas, soit par elle-même, soit par des répercussions indues, arbitraires ou abusives sur le sort de l'intéressé, le caractère d'une entrave à l'exercice efficace du droit de recours individuel».

(126) R. 646, Ann. III, p. 273.

(127) R. 646, Ann. III, p. 273 wat betreft de vereiste van onvermogen, R. 127, Comm. D. 30-V-1956, Ann. I, pp. 230-231, voor wat betreft het feit dat de belangen van het gerecht zouden eisen dat een bepaald justitiabel in strafzaken kosteloos door een raadsman zou bijgestaan worden.

In verband hiermede doet Pinte, op. cit. sub (6), p. 122, opmerken: «En matière pénale, la Commission ne semble pas, jusqu'ici, avoir tenu compte du terme «notamment» pour donner une interprétation libérale aux droits et garanties reconnus, là notamment où la Commission a décidé que la Convention consacre le droit au libre choix du défenseur, dans le seul cas où l'accusé possède les moyens de le rémunérer».

Daar nochtans waar, in feite, en overeenkomstig met de nationale wetgeving, de aanstelling van een verdediger neerkomt op deze van een advocaat, verleent de Conventie aan de gene die moet terechtstaan in strafzaken en die onbemiddeld is, geenszins het recht de aanstelling van een door hem gekozen advocaat op te dringen. R. 646, Comm. D. Ann. III, pp. 273 en vooral 277-279.

(128) R. 509, Comm. D. 14-XII-1959, Rec. nr. 2, Ann. III, p. 175, waar we lezen: «Que... si le texte Français du § 3 (c) de l'art. 6 prévoit que tout accusé n'ayant pas les moyens de rémunérer un «défenseur» a droit à «pouvoir être assisté gratuitement par un avocat d'office lorsque les intérêts de la justice l'exigent» le texte Anglais déclare: «... if he... has not sufficient means to pay for «legal assistance», to be given («it») force when the interest of justice so require», que les travaux préparatoires de l'art. 6 § 3 (c) confirment que le mot «avocat» ne doit pas être pris dans le sens technique du terme mais au sens de «défenseur»; Qu'en l'espèce, s'il est clair que le «Gerichtspräsident» G. n'est pas un «avocat», il n'en est pas moins un «défenseur» appelé à fournir la «légale assistance» à l'accusé».

(129) R. 89, Comm. D. 16-XII-1955, Ann. I, pp. 226-228. R. 438, reeds geciteerd in N. (80), Comm. D. 25-VII-1961, Rec. nr. 6, pp. 55-62.

(130) R. 89, Comm. D. 16-XII-1955, Ann. I, pp. 226-228: « Considérant que le requérant a formé sa demande d'assistance judiciaire à l'occasion d'un litige de caractère civil; que l'article 6 § 3 (c) ne s'applique qu'aux personnes accusées d'une infraction; qu'au demeurant ladite disposition ne garantit pas le droit à une procédure judiciaire gratuite, mais seulement le droit à l'assistance gratuite d'un avocat d'office, lorsque les intérêts de la justice l'exigent »; R. 134, Comm. D. 31-V-1956, Ann. I, pp. 232-235; p. 233: « Considérant qu'aux termes de l'art. 6 § 3 (c), tout accusé a droit notamment à « se défendre... l'exigent »; que le droit à l'assistance gratuite d'un avocat d'office n'est donc reconnu qu'en faveur de tout « accusé », c.à.d. d'une personne accusée d'une infraction pénale, à condition que l'accusé n'ait pas les moyens de rémunérer un défenseur de son choix et dans la mesure où les intérêts de la Justice l'exigent ».

Idem R. 180, Comm. D. 29-IX-1956, Ann. I, p. 237. R. 265, Comm. D. 20-VII-1957, Ann. I, pp. 192 à 194. « Considérant spécialement, en ce qui concerne les demandes d'assistance judiciaire formulées en vain par le requérant qu'aux termes de l'art. 6 § 3 (c), tout accusé a droit notamment à « se... l'exigent »; que le droit à l'assistance gratuite d'un avocat d'office n'est donc reconnu qu'en faveur de tout « accusé » c.à.d. d'une personne accusée d'une infraction pénale, à condition que l'accusé n'ait pas les moyens de rémunérer un défenseur de son choix, et dans la mesure où les intérêts de la justice exigent l'assistance d'un défenseur; qu'en dehors du cas prévu au susdit art. 6, le bénéfice de l'assistance judiciaire n'est pas reconnu par la Convention comme un droit que toute personne pourrait invoquer et dont le refus par l'autorité compétente constituerait par lui-même une violation de la Convention ».

(131) Artt. 6 en 14 der wet van 30-VII-1889, en de wet van 29-VI-1929, waarvan het 2e en het 3e van art. 38 gewijzigd werden door de wet van 2-VII-1932, blijven volkomen in voege in zoverre ze namelijk een ruimer recht aan de justitiabelen schenken, vermits art. 60 van de Conventie voorziet dat geen bepaling ervan kan uitgelegd worden als een beperking der rechten van de enkeling door de interne wet verzekerd.

Het gaat hier om het recht op kosteloze bijstand dat in ieder der Verdragsluitende Staten, door de Conventie gewaarborgd is.

De Conventie gewaagt niet van kosteloze bijstand ten gunste van de individuele indianen van een rekwest. Principieel is de rechtspleging voor de Commissie kosteloos, en worden de formaliteiten er herleid tot het minimum. Maar van het ogenblik dat een rekwest ontvankelijk verklaard is, zullen er voor een individueel klager kosten kunnen oprijzen die gebeurlijk zwaar kunnen zijn. Elementen ener oplossing werden verschaft door §§ 4 en 5 van art. 54 van het huishoudelijk Reglement der Commissie. Bovendien heeft, op voorstel der Commissie, het Comité van Ministers in dit verband een resolutie (63) 13, op 25-X-1963 genomen, zodat voortaan, in zekere gevallen, de Commissie de kosteloze bijstand kan verlenen aan een individueel klager die in geldnood verkeert, en dit vanaf de fase van het onderzoek der ontvankelijkheid: K. Vasak, loco citato sub (1) § 203.

(132) R. 722, Comm. D. 6-III-1962, Rec. nr. 9, pp. 1 en volg., Ann. V, pp. 104-107. Zie de kritiek desdaangaande uitgebracht door Buergethal, loc. cit. sub (79) pp. 32-33.

In zekere beslissingen heeft de Commissie geoordeeld dat het recht om het beroep van advocaat uit te oefenen door de Conventie niet gewaarborgd wordt: (R. 134, Comm. D. Ann. I, p. 232 en R. 1931, Comm. D. 2-X-1964, Rec. nr. 15, pp. 13-14) met het gevolg dat derhalve de beperkingen op de uitoefening van dit beroep evenmin kunnen beschouwd worden als een schending van de Conventie: R. 1013, Comm. D. 10-III-1962, Rec. nr. 8, pp. 106-111, Ann. V, p. 159.

In zijn sub (5) reeds geciteerd arrest van 15-III-1965, Bull. 1965, p. 734, heeft het Hof van Cassatie aangenomen dat geen schending bevat van art. 6 der Conventie der Rechten van de Mens, het arrest van een Hof van Beroep waardoor verklaard wordt dat niet vatbaar is voor verhaal voor deze jurisdictie, de beslissing van een Tuchtraad der Orde der Advocaten, waarbij de inschrijving, op de tabel dezer Orde, van een doctor in de rechten geweigerd wordt.

(133) Marc De Kock: « Het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, is dit een voldoende bescherming? » R.W.B. 1959-1960, nr. 25, col. 1200.

(134) Cass. 8-XI-1897, Pas. 1898-I-8; Cass. 22-IX-1941, Pas. 352; Cass. 5-I-1948, Pas. 14; Cass. 4-VII-1955, Pas. 1194; Cass. 24-VI-1957, Pas. 1274. Zie bovendien een vonnis van de 19e Kamer der correctionele rechtbank van Brussel gewezen op 30 oktober 1962, Griffie 6011 - Parket nr. 8708/B/62, (vonnis dat niet gepubliceerd werd maar geciteerd wordt door A. Marchal en J.P. Jaspard-Droit criminel, T. I. § 3290 bis) volgens hetwelk art. 6 al. 3 litt. (d) van de Conventie van Rome de rechter, statuerend ten gronde, het recht niet ontnemt op soevereine wijze te oordelen in verband met de vorming van zijn overtuiging, of een getuige, hij weze « à charge » of « à décharge », dient onderhoord.

In dit vonnis wordt eveneens vermeld « dat de h. Procureur des Konings... het recht heeft, in zijn geweten van magistraat, te beslissen wie hij ter zitting zal doen komen, niet in het belang van de beschuldiging, maar in het belang van de waarheid ».

(135) Zie o.m.: Cass. 25-IX-1899, Pas. 356; 12-XII-1910, Pas. 1911-I-41; 19-III-1951, Pas. 499; 21-IX-1953, Pas. 1954-I-9; 17-I-1955, Pas. 506; 13-II-1956, Pas. 612; 18-II-1957, Pas. 736; 5-V-1958, Pas. 985; 23-III-1959, Pas. 747; 14-III-1960, Pas. 829; 15-V-1961, Pas. 997; 22-VI-1964, Pas. 1137; 30-VI-1964, Pas. 1170; 16-XI-1965, Pas. 1966-I-245, en 14-VI-1966, Pas. 1105.

Het Hof van Cassatie werd uitdrukkelijk gevat van voorzieningen gesteund op art. 6 § 3 (d) van de Conventie, daar namelijk waar het uitspraak deed door zijn arresten 1) van 24-X-1960,

Pas. 1961-I-207 en 2) van 20-VII-1962, Pas. 1238. Na het arrest van 24-X-1960 werd desbetreffend R. 1134 bij de Commissie ingediend; door hare beslissing van 19-XII-1961, Rec. nr. 7, p. 120, verklaarde de Commissie dit rekwest niet ontvankelijk; hierbij bleek dat zij de oplossing gegeven aan de gestelde vraag door het Hof van Cassatie bijtreedt.

(136) Zie, buiten R. 1134 geciteerd sub (135): R. 617 (zaak Hopfinger) Comm. D. 19-XII-1960, Rec. nr. 5 - Ann. III, p. 391; R. 753, Comm. D. 5-VIII-1960, Ann. III, pp. 319-321; R. 1138, Comm. D. 18-VI-1963, Rec. nr. 11, p. 13; R. 1167, Comm. D. 16-XII-1963, Rec. nr. 12, pp. 70-79; alsook R. 788, (Oostenrijk-Italië), Comm. D. 11-I-1961, Rec. 7, pp. 64-65, Ann. IV, p. 117.

(137) Th. Buergethal, loc. cit. sub (79) pp. 37-39.

(138) R. 1167, Comm. D. 16-XII-1963, Rec. nr. 12, pp. 70-79, Ann. VI, pp. 205-221, waarin namelijk verwezen wordt naar een vroegere beslissing slaande op R. 1290 in 1961 ingediend tegen Oostenrijk.

(139) R. 753, Comm. D. 5-VIII-1960, Ann. III, p. 311; R. 617, Comm. D. 19-XII-1960, Ann. III, p. 731, en pp. 391-393; R. 1134, Comm. D. 19-XII-1961, Rec. nr. 7, pp. 120-123, Ann. IV, pp. 379 en 383; R. 1138, Comm. D. 19-XII-1961, Rec. nr. 8, p. 136.

Indien het recht voorzien in art. 6 § 3 litt. (d) enkel, als dusdanig, strafzaken en geen burgerlijke zaken betreft, heeft de Commissie nochtans aangenomen dat in zekere soorten van civiele zaken, of nog wegens bijzondere omstandigheden hierin voorkomend, de weigering door een jurisdictie, getuigen gedagvaard door een partij te onderhooren, een krenking kan uitmaken van art. 6 § 1 waarbij gewaarborgd wordt een « fair hearing » door een onpartijdige jurisdictie belast met betwistingen te beslechten betreffende rechten en verplichtingen van burgerlijke aard: R. 852, Comm. D. 19-XI-1961, Ann. IV, p. 347.

(140) R. 1476, Comm. D. 23-VII-1963, Rec. nr. 11, pp. 31 en 43-44. Zie in dit opzicht eveneens de behandeling der klacht van Oostenrijk tegen Italië: R. 788, Comm. RA. 30-III-1963, Conseil de l'Europe Doc. A. 84.548, pp. 113-115 en de desbetreffende dissidente mening van Professor Ermacora (pp. 116-119).

(141) Bestendige rechtspraak zoals blijkt uit de beslissingen betreffende ontvankelijkheid getroffen in zake: R. 254, Ann. I, p. 150; R. 172, Ann. I, p. 211; R. 94, Ann. I, p. 249; R. 125, Ann. I, p. 251; R. 285, Ann. I, p. 252; R. 261, Ann. I, p. 255; R. 347, Ann. II, p. 407; Req. 382, Ann. II, p. 462 en R. 511, Comm. D. 20-XII-1960, Ann. III, p. 427, waar we lezen: « que la Commission a maintes fois déclaré dans des décisions antérieures qu'elle n'a pas été instituée pour connaître, en tant qu'instance supérieure, des erreurs prétendues de droit ou de fait commises par les tribunaux internes des Parties contractantes, alors que leurs décisions sont rendues dans la plénitude de leur juridiction, mais, selon l'art. 19 de la Convention, pour assurer le respect des engagements assumés par les Parties en vertu de la Convention; que les erreurs de droit ou de fait commises par les Tribunaux nationaux, y compris les erreurs relatives à la question de la constitutionnalité des lois adoptées par un Parlement national, n'intéressent donc la Commission, au stade de l'examen de la recevabilité des requêtes, que dans la mesure où elles sembleraient avoir entraîné la violation de l'un des droits et libertés limitativement énumérés dans la Convention ». R. 1140, Comm. D. 19-XII-1961, Rec. nr. 8, pp. 57-63; R. 2105, Comm. D. 22-IX-1965, Rec. nr. 17, p. 35.

(142) R. 788, Comm. RA. 30-III-1963 in « Conseil de l'Europe » Doc. A. 84.548, pp. 149-151.

(143) R. 462, Comm. D. 7-VII-1959, Ann. II, p. 382; R. 524, Comm. D. 19-XII-1960, Ann. III, p. 323; R. 596, Comm. D. 19-XII-1960, Ann. III, p. 357; R. 617, Comm. D. 19-XII-1960, Ann. III, p. 371, en R. 1138, Comm. D. 19-XII-1961, Rec. nr. 8, p. 138.

(144) R. 808, Comm. D. 8-III-1962, Rec. nr. 8, pp. 80-90, Ann. V, pp. 109-125.

(145) A. Wat betreft de kosten van vertaling door een tolk, komen in onze interne wetgeving in aanmerking: (a) de wet van 1-VI-1849, in zake herziening van het Tarief in strafzaken (art. 12) en (b) het koninklijk besluit van 28-XII-1950, houdende algemene regeling der gerechtskosten in strafzaken (art. 5 tot 10, 93 (3°), 96 tot 98) zoals het gewijzigd werd door de koninklijke besluiten van 12-V-1952 en 20-XII-1961. Uit het geheel dezer bepalingen blijkt dat onze interne wetgeving een onderscheid maakt naar gelang de kosten van de tolk betrekking hebben of niet op één der in België gebezigde talen. Zo ze betrekking hebben op één der in België gebezigde talen, moeten ze steeds ten laste van de Staat gelegd worden. In tegenovergesteld geval, worden ze ten laste van de veroordeelden gelegd.

Aart. 6 § 3 litt. (e) gaat verder dan deze beschikkingen vermits het aan ieder beschuldigde of betichte het recht toekent zich kosteloos door een tolk te doen bijstaan, indien hij de taal welke ter zitting gebezigd wordt, niet verstaat of niet spreekt.

Zulks impliceert dat de kosten van de tolk dienen ten laste van de Staat gelegd, zelfs indien de tolk optrad voor de vertaling van een andere taal dan de Nederlandse, de Franse of de Duitse. Zie J. Velu op. cit. sub (88 bis) § 57 en de hierbij voorkomende noten.

B. De kwestie der kosten van vertaling van een dossier, wordt in onze interne wetgeving geregeld door art. 22 der wet van 15-VI-1935, en door art. 5, 93 (3°) en 96 tot 98 van Koninklijke Besluiten van 28-XII-1950, zoals deze bepalingen gewijzigd werden door de wet van 5-VII-1963 en door de Koninklijke Besluiten van 12-V-1952, 15-X-1962 en 23-VI-1965. Deze bepalingen voorzien dat wat deze kwestie betreft, hetzelfde onderscheid gemaakt wordt naar gelang al dan niet de vertaling in België gebezigde talen betreft. In dit opzicht, bevat de Conventie geen uitdrukkelijke bepaling. Nochtans kan men besluiten tot het bestaan van een gelijksoortig recht om kosteloos een vertaling te bekomen van het dossier, mits verwijzing naar (1) art. 6 § 1 der Conventie, in zoverre deze het recht verzekert op een billijk proces, met het daaraan gehecht begrip der gelijkheid van wapens; naar (2) art. 6 § 3 litt. (b) waarbij het recht toegekend wordt te beschikken over de nodige faciliteiten ter

voorbereiding der verdediging, en naar (3) art. 14, dat alle onderscheid uitsluit op grond o.m. van taal en van nationaliteit. Zie J. Velu - *ibid.* §§ 58-59.

C. In zoverre de stof behandeld sub (A) en sub (B) beheerst wordt door bepalingen onzer interne wetgeving die ontstonden vóór het in werking treden van de Conventie, zijn de uitwerksels dezer bepalingen stopgezet, zolang de Conventie vigeren zal. In zoverre hierbij in aanmerking komen bepalingen die ontstonden na het in werking treden van de Conventie. Zie R. Hayoit de Termicourt, op. cit. sub (52) en wel namelijk p. 19 waar deze hoge magistraat verklaart: « Dat de Staten, hoe langer hoe meer, in hun wetgeving de voorrang van de Verdragen op de zelfs nadien van kracht geworden interne wetten erkennen is buiten kijf. De rechtspraak van het Hof harerzijds, lijkt mij, ook zonder een nieuwe tekst in de Grondwet, noodzakelijk dezelfde richting te moeten opegaan, onder meer ingevolge de instelling van de Europese gemeenschappen ». In dezelfde zin, zie J. Velu, *ibid.* § 8 en de hierbijhorende noten. Cfr. R. 1661 - Comm. D. 17-I-1963, Rec. nr. 10, pp. 21-25.

(146) K. Vasak, op. cit. sub (1) § 152. Betreffende het inquisitoriale karakter van het onderzoek ten onzent, zie: L. De Bray, G. Fischer en S.C. Versele, loco cit. sub (106), p. 499; A. Vanwelkenhuyzen, loco cit., sub (104), p. 838.

(147) Voor wat betreft de bevoegdheid der Commissie « *ratione temporis* », zie: R. 214, Comm. D. 9-VI-1958, Ann. II, p. 215, waarvan het principieel aldus samengevat wordt in Ann. II, p. 485: « a) S'il est vrai que le chef d'irrecevabilité « *ratione temporis* » ne figure point parmi ceux qu'énumèrent les art. 26 et 27 de la Convention, l'article 66 de la Convention se bornant à déterminer quand se produit l'entrée en vigueur de la Convention sans préciser à partir de quelle date cette entrée en vigueur déploie ses effets — l'existence du chef d'irrecevabilité « *ratione temporis* » dérive cependant du principe de la non-rétroactivité des traités et conventions, lequel se range parmi les principes généralement reconnus de droit international. » « b) En vertu de ce principe, la Convention ne régit pour chaque Partie Contractante que les faits postérieurs à son entrée en vigueur à l'égard de cette Partie ». Dit is een bestendige rechtspraak: R. 2105, Comm. D. 22-IX-1965, Rec. nr. 17, pp. 34-35.

(148) I. Arminjon, B. Nolde en M. Wolff: « *Traité de Droit comparé* » Ed. 1950, T.I. p. 136, § 20, p. 49:

« nous pouvons classer les systèmes juridiques en sept groupes ou familles: français, germanique, scandinave, anglais, russe, islamique, hindou ».

p. 50: « *Ce droit (français) sert de modèle aux codifications réalisées dans le cours du XIXe siècle, en Italie, au Portugal, en Espagne... Cette influence a persisté au XXe siècle.* »

« ... Plusieurs systèmes juridiques ont pour fondement et pour cadre le Droit romain, La Grèce l'a appliqué jusqu'en 1946... C'est le Droit romain, combiné avec certaines institutions d'origine germanique qui a principalement inspiré des grandes codifications allemandes, celle de l'Autriche au début, celle du Reich allemand à la fin du XIXe siècle, celle enfin de la Suisse faite au début du XXe siècle. Ils (c.à.d. les codes issus de ces codifications) ont réussi à créer des modèles de codes qui ont été imités... tels les codes suisses en Turquie. Le Droit scandinave n'est ni romain, ni français, ni germanique dans ses origines et son évolution. Il est dû à un effort de codification locale qui a commencé au Danemark et en Norvège vers la fin du XVIIe siècle et en Suède dans la 1ère moitié du XVIIIe siècle. Depuis lors, ces 3 pays, auxquels il faut joindre la Finlande depuis le début du XIXe siècle et l'Islande au XXe siècle, n'ont cessé d'unifier leur droit en l'améliorant, soit par l'instrument de la jurisprudence soit par l'instrument d'une nouvelle législation. Un autre grand système juridique s'est formé également sans subir l'influence du droit romain; c'est le système anglais ».

(148bis) V. Liebscher, procureur-generaal bij het Opperste Gerechtshof van Oostenrijk in zijn artikel:

« L'Autriche et la Convention européenne de sauvegarde des Droits de l'Homme et des libertés fondamentales » gepubliceerd in « *Revue de la Commission internationale de juristes* » - 2e sem. 1963, T. IV, nr. 2, op blz. 303, begint met er aan te herinneren dat: « dès le stade des travaux préparatoires à l'élaboration de la Convention européenne, deux conceptions s'étaient opposées ».

« Pour les uns, il convenait d'énumérer les Droits de l'Homme, c.à.d. d'établir une liste de principes généraux que chacune des parties contractantes devrait appliquer en conformité avec sa législation nationale et sa jurisprudence ».

« Pour les autres, le préalable le plus important de la conclusion d'une Convention consistait à définir exactement les droits qui devaient être protégés, ainsi que les limitations qui seraient éventuellement admises ».

Daarna vermeldt hij dat zekere der voorstanders van het 1° systeem, dat der loutere opsomming, erop wezen: « Que si le nombre des Etats Membres du Conseil de l'Europe est peu élevé par rapport à celui des Etats Membres de l'Organisation des Nations Unies, ils se partagent cependant entre trois systèmes juridiques bien distincts, dont les principes fondamentaux sont souvent différents: les systèmes anglo-saxon, scandinave et continental, ce dernier étant influencé avant tout par le Code Napoléon ».

(149) V. Liebscher, loco cit. sub 148 bis, pp. 301-302, en de auteurs aldaar vermeld p. 301, noot 19; R. E. Kirkpatrick: « *Initiation au Droit Anglais* » o.a. §§ 89-93, 97 en 115.

Voor wat betreft de rol van de politie bij het strafrechtelijk onderzoek: *Novelles, Procédure Pénale*, T. II, vol. II, p. 400 §§ 200-204.

(150) In april 1966 werd te Chester een zaak behandeld waarin twee jonge mensen — een man en een vrouw — terecht stonden wegens de beschuldiging drie moorden gepleegd te hebben, namelijk op twee kinderen en op een jongeling. Het was de Attorney General die voor de beschuldiging optrad.

Wat betreft de verschillende bevoegdheden van de « Attorney

General » zie: James Derriman: « *Pageantry of the law* ». pp. 65-68.

(150bis) Patrick Devlin, « *The criminal prosecution in England* » Ed. 1960, p. 97: « It is likely now that examining magistrates will always sit in public unless a special application is made to them to hear the proceedings or a part of them in private. » Such an application is rarely made; and when it is, it commonly arises from the desire of the defence to avoid publicity in the press. The English courts adopt the most stringent measures to protect the accused man from the beginning to the end of the proceedings against him from comment on or discussion of the facts of his case in the press or elsewhere that might create prejudice against him and affect the minds of prospective jurors ».

(151) Henry Slesser: « *The administration of the law* » p. 57: « The Judge may also ask a witness questions which he may deem relevant, but cannot himself call witnesses without consent of the parties ».

(151bis) In burgerlijke zaken bestaat immers in Engeland, in tegenstelling met wat het geval is op strafrechtelijk gebied, het « *inquisitoriale systeem* »; R.E. Kirkpatrick, op. cit. sub (149), § 72.

(152) N. Politis: « *La Justice Internationale* » - 1924 - p. 7. « Aussi est-ce à la manière dont la justice est administrée dans un pays que l'on apprécie ordinairement son degré de civilisation ».

(153) Dit artikel 33 dat de behandeling met gesloten deuren voorschrijft, werd ingegeven ten einde de vrije discussie in de schoot der Commissie te verzekeren; S. Frey, loco cit. sub (42), p. 464, nr. 28.

(154) K. Vasak, op. cit. sub (1), §§ 275-277.

(155) R. Pinto, op. cit. sub (6), p. 196.

(156) Zie: P. Modinos, « *Introduction* », van Ann. IV, p. XIII, en de bestrijding dezer kritiek door Teitgen in zijn voorwoord van het reeds geciteerd werk van Monconduit, p. 12.

Op p. XIII van Ann. IV leest men: « Est-il notamment vrai que la procédure qui comprend l'examen de la recevabilité des requêtes par la Commission, suivi, pour les requêtes déclarées recevables, de l'instruction et de la tentative de règlement amiable et qui a boutit devant un organe de décision, la Cour ou le Comité des Ministres, soit source de retards considérables comme d'aucuns l'ont prétendu? Il est encore trop tôt pour tirer des conclusions définitives d'une expérience assez courte. Mais l'on ne peut s'empêcher de penser qu'une simplification de la procédure, est, en tous cas, souhaitable. D'autre part, une révision de certaines règles touchant au fonctionnement de la Commission et de la Cour est apparue nécessaire. Le Comité d'Experts Gouvernementaux chargé d'étudier les problèmes afférents à la Convention sera saisi, s'il ne l'est déjà, de propositions dans ce sens ». Sindsdien werd desaangaande het 3e Protocol ondertekend.

(157) K. Vasak, op. cit. sub (1) § 253. Wanneer de Commissie de ontvankelijkheid van een individueel rekwest onder oordeel neemt, moet ze natuurlijk geen uitspraak doen nopens het bestaan ener schending der gewaarborgde rechten en vrijheden, maar enkel uitmaken of het onderzoek van het dossier de mogelijkheid van dergelijke schending uitsluit. De Commissie is van oordeel, zoals reeds gezegd, dat een rekwest slechts niet ontvankelijk dient verklaard wegens opvallende ongegrondheid, wanneer een eerste onderzoek der zaak niet toelaat al ware het slechts een schijn van dergelijke schending te ontdekken.

Zie het reeds sub (9) geciteerd « *Manuel* » p. 125 en de aldaar geciteerde verwijzingen naar Ann. I, pp. 145-154-163 en 181; Ann. II, pp. 215 en 309 en Ann. III, pp. 323-357 en 371.

Desaangaande werd namelijk aangevoerd dat het criterium der « opvallende afwezigheid van gegrondheid » als criterium der ontvankelijkheid van de individuele rekwesten, als dubbelzinnig voorkomt, vermits het de Commissie ertoe noopt, reeds bij het onderzoek nopens de ontvankelijkheid, de grond van de zaak aan te vatten, en aldus de zaak te beoordeelen. De paradoxen tot dewelke deze handelwijze leiden kan, werden belicht in de zaak Iversen tegen Noorwegen: R. 1468, Comm. D. 17-XII-1963, Rec. nr. 12, pp. 80-110, zie vooral pp. 91 tot 104 en 107 tot 110, en Ann. IV, sub 278 maar vooral pp. 295-299 en 325-327.

Zie desbetreffend H. Rollin in « *Howard Law Journal* » 1965, T. I, nr. 2, p. 446 en Schermers H.G. « *European Commission on human rights — The Norwegian dentist case on compulsory labour* » - *Netherlands International Law Review* 1964, pp. 336 en volgende.

(158) P. Mertens in de reeds sub (116) geciteerde ontleding van de zaak Boeckmans, loco citato, pp. 69-70, waar verwezen wordt namelijk naar de twee zaken: R. 169, Comm. D. 28-IX-1956, Ann. I, p. 195 en R. 244, Comm. D. 16-VII-1957, Ann. I, p. 196: de uiteenlopende uitdrukkingen, onderstreept zonder dat hun juiste toedracht omschreven werd, zijn: « *abusive* » — « *manifestement mal fondée* » — en « *incompatible avec les dispositions de la Convention* ».

(159) P. Mertens - loco cit. sub (116) p. 71. Een doeltreffende weerlegging dezer stelling komt, m.i., voor in W.J. Ganshof van der Meersch, op. cit. sub (4) (b), pp. 308-312. Zie ook: Janssen-Pevtschin, J. Velu en A. Vanwelkenhuyzen, op. cit. sub (1) pp. 236-237.

(160) Men heeft onlangs de mening geuit dat de politieke doeleinden van de opstellers der Conventie gedeeltelijk hebben schipbreuk geleden. Hun fundamenteel politiek objectief was immers, luidens de inleiding zelf, van de Conventie, een hechtere eenheid van de Europese Staten te verwezenlijken. Zie J. Velu, op. cit. sub (57), pp. 99-124.

Het is natuurlijk niet dit politiek aspect der Conventie dat hier de aandacht mocht weerhouden.

(161) K. Vasak, op. cit. sub (1), § 546.

(162) Zie de verwijzingen sub (10), namelijk: R. 788, Comm. D. 11-I-1961, Rec. nr. 7, p. 23 - W.J. Ganshof van der Meersch, op. cit. sub (4) (a), pp. 30-33 en sub (4) (b), pp. 295-296;

J. Velu, op. cit. sub (57) en sub (160) p. 110 (waar namelijk verwezen wordt naar de verklaring afgelegd door Lord Layton

op de zitting van de Consultatieve Raad van 8-IX-1949) en p. 119. Zie bovendien Sir Humphrey Waldock, voorzitter der Commissie op de zitting van het Europees Hof, inzake Lawless in « Publications de la Cour Européenne des Droits de l'Homme, Série B, Mémoires plaidoiries et documents » 1960-1961, pp. 244-245.

(163) Zie S. Petreen, Voorzitter van de Europese Commissie der Rechten van de Mens: Rede uitgesproken op 18-IX-1963 ter gelegenheid van de 10e verjaardag van het in werking treden der Conventie in Ann. VI, p. 93.

Cfr. U. Scheuner, professor aan de Hogeschool te Bonn « Con-

frontation de la Jurisprudence des Tribunaux nationaux avec la jurisprudence de la Commission, de la Cour européenne des Droits de l'Homme et du Comité des Ministres », verslag uitgebracht in de loop van het colloquium van Wenen in oktober 1965, in de samenvatting ervan voorkomend in Conseil de l'Europe - H/coll. (65) 16, pp. 2-3.

(164) Zie het einde van het reeds geciteerd voorwoord sub (154) van Teitgen in het werk van Monconduit en de rede uitgesproken door S. Petreen loco cit. sub (163), p. 95.

(165) Tekst geciteerd in D. de Rougemont, op. cit. sub (6) pp. 409 - 410.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2de Kamer. — 16 mei 1966.

Voorzitter: M. Belpaire.

Raadsheer-Verslaggever: M. Wauters.

Advocaat-generaal: Mr. Colard.

Advocaat: Mr. Bayart.

Rechten der verdediging. — Mededeling van conclusie der verdediging aan het Openbaar Ministerie vóór de aanvang der debatten. — Niet vereist.

In strafzaken legt geen enkele wetsbepaling aan de partijen de verplichting op hun conclusie vóór de aanvang van de debatten aan het Openbaar Ministerie mede te delen.

Verschuieren t./ Huyskens.

Gelet op het bestreden vonnis, op 1 december 1965 in hoger beroep gewezen door de Correctionele Rechtbank te Antwerpen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 153 en 176 van het Wetboek van straffordering en van de rechten van de verdediging, doordat het bestreden vonnis, nadat de rechtbank geweigerd had de conclusie van eiser te aanvaarden, gezien deze niet regelmatig vóór de aanvang van de debatten werd overgemaakt aan het openbaar ministerie, eiser op strafrechtelijk en burgerlijk gebied veroordeelt en de vordering van eiser, wegens onbevoegdheid van de rechtbank, afwijst, terwijl de rechten van de verdediging, zoals de bepalingen van voormelde artikelen van het Wetboek van straffordering, welke de uitoefening van die rechten regelen, aan eiser, zowel in hoedanigheid van verdachte als van burgerlijke partij, toelaten een conclusie te nemen zonder ze vóór de aanvang van de debatten aan het openbaar ministerie mede te delen, en terwijl het aan de rechtbank niet behoort het uitoefenen van die rechten van de verdediging aan voormelde vereiste te onderwerpen:

Overwegende dat uit het vonnis blijkt dat de rechter in hoger beroep geweigerd heeft de conclusie van eiser te aanvaarden, daar deze niet regelmatig vóór de aanvang van de debatten aan het openbaar ministerie, appellant, overgemaakt werd;

Overwegende dat in strafzaken geen wetsbepaling aan de partijen oplegt hun conclusie vóór de aanvang van de debatten aan het openbaar ministerie mede te delen;

Dat de rechter, door om de door hem ingeroepen redén te weigeren de conclusie van eiser te aanvaarden, de rechten van de verdediging gekrenkt heeft;

Dat het middel gegrond is;

En overwegende dat de vernietiging van de beslissing over de publieke vordering die van de beslissingen over

de burgerlijke vorderingen die het gevolg ervan zijn, medebrengt;

Om deze redenen:

Vernietigt het bestreden vonnis, behoudens in zover het uitspraak heeft gedaan over de tegen verweerder ingestelde publieke vordering;

Beveelt dat melding van dit arrest zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Laat de kosten ten laste van de Staat, behoudens die van betekening van de voorziening aan Huyskens waartoe deze laatste veroordeeld wordt;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Correctionele Rechtbank te Mechelen, zetelende in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

1ste Kamer. — 13 maart 1966.

Voorzitter: M. Rutsaert.

Raadsheer-verslaggever: M. Naulaerts.

Advocaat-generaal: M. Colard.

Advocaten: Mrs. Van Rijn en Ansiaux.

Vennootschap. — Onder gemeenschappelijke naam. — Uitsluiting van een vennoot door de meerderheid van de vennoten.

Wanneer het bestreden arrest beslist dat de uitsluiting van een vennoot uit een vennootschap onder gemeenschappelijke naam een werkelijke ontbinding teweegbrengt, en constateert dat het beding, waarbij aan de meerderheid van de vennoten het recht wordt toegekend een vennoot om bepaalde redenen uit te sluiten, een uitdrukkelijk ontbindend beding uitmaakt, waarbij het beoordelingsrecht van de rechter omtrent de wettigheid en de ernst van bedoelde redenen is uitgesloten, kan het daaruit wettelijk afleiden, zonder de artikelen 1134, 1184 en 1871 B.W. te schenden, dat dusdanig beding nietig is omdat het indruist tegen de bepaling van art. 1871 B.W., die van openbare orde is en de partijen niet toelaat, zelfs in geval van ontbinding met beperkte gevolgen, het soeverein beoordelingsrecht van de rechter op welke wijze ook te beperken.

Firmavennootschap J. Floren & C° e.a. t./ Glibert.

Gelet op het bestreden arrest, op 13 april 1964 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de

artikelen 1134, 1168, 1184, 1319, 1320, 1322 en 1871 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest voor recht zegt « dat de beslissing van de buitengewone algemene vergadering van de vennootschap, van 9 mei 1961, houdende uitsluiting van appellant uit de vennootschap onder gemeenschappelijke naam J. Floren & C°, nietig is en dat appellant op ononderbroken wijze deelgenoot van gezegde vennootschap is gebleven », de eisers veroordeelt tot de publicatie van een rechtszettingsakte in het Belgisch Staatsblad, tot een frank schadevergoeding en tot de twee derden van de kosten van beide aanleggen, om de reden « dat op gevaar af de dwingende bepalingen van artikel 1871 van het Burgerlijk Wetboek te miskennen, het aan de partijen niet toegelaten is het soeverein beoordelingsrecht van de rechter op welke wijze ook te beperken; dat de rechter, derhalve, niettegenstaande het bestaan van de in het beding voorziene reden van uitsluiting, nog steeds de wettigheid en de ernst van bedoelde reden zal moeten beoordelen, juist alsof de ontbinding van de vennootschap met haar gevolgen van gemeen recht zou gevorderd worden, en in zijn beoordeling dezelfde criteria als voor dergelijke ontbinding in aanmerking zal nemen; dat de geldigheid van het besproken beding dan ook slechts zou kunnen erkend worden in zover het aan de meerderheid der vennoten toelaat de uitsluiting van één hunner, zijnde de ontbinding van de vennootschap met de in de maatschappelijke overeenkomst bepaalde beperkte gevolgen, te vorderen in stede van de ontbinding met haar gevolgen van gemeen recht; dat bedoelde vordering steeds gerechtelijk zal moeten geschieden, daar de vennoten zich niet in de plaats van de rechter mogen stellen, die uitsluitend bevoegd is om de wettigheid en de ernst van de ingeroepen reden te beoordelen; ... (en) ... derhalve dat de beslissing van de buitengewone algemene vergadering van de vennootschap van 9 mei 1961, waarbij appellant op grond van het betwist beding uit de vennootschap werd uitgesloten, nietig is, daar zij tegen de dwingende bepalingen van artikel 1871 van het Burgerlijk Wetboek indruist »;

terwijl, *eerste onderdeel*, de clause van uitsluiting van een vennoot door de algemene vergadering ingevolge het principe van de overeenkomst-wet, vervat in artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek, niet ongeldig kan worden verklaard zonder deze wettelijke schendingen (schending in het bijzonder van de artikelen 1134, 1184 en 1871 van het Burgerlijk Wetboek);

tweede onderdeel, de aangehaalde motivering van het arrest minstens dubbelzinnig is, in die zin dat men er niet kan uit afleiden of de clause ongeldig verklaard wordt omdat zij de rechter zijn controlebevoegdheid ontnemt, dan wel omdat zij de uitsluiting van een vennoot langs niet gerechtelijke weg teweegbrengt, dubbelzinnigheid die elk toezicht over de gegrondheid van de bestreden beslissing belet, en met het volledig ontbreken van motieven gelijkstaat (schending in het bijzonder van artikel 97 van de Grondwet);

Wat het tweede onderdeel betreft :

Overwegende dat het arrest zonder dubbelzinnigheid beslist dat het beding van de overeenkomst nietig is omdat het ten gevolge heeft het soeverein beoordelingsrecht van de rechter omtrent de wettigheid en de ernst van de daarin bedoelde redenen van uitsluiting te beperken en de meerderheid van de vennoten dienaangaande in de plaats van de rechter te stellen;

Dat het onderdeel feitelijke grondslag mist;

Wat het eerste onderdeel betreft :

Overwegende dat het arrest niet bestreden wordt in zover het, eensdeels, beslist dat de uitsluiting van een vennoot uit een vennootschap onder gemeenschappelijke naam een werkelijke ontbinding van de vennootschap teweegbrengt, waarvan enkel de gevolgen in verband met de vereffening en de verdeling, zoals zij door de partijen in de overeenkomst worden bepaald, van die van het gemeen recht afwijken, en anderdeels, constateert dat het beding van de onderwerpelijke overeenkomst, waarbij aan de meerderheid van de vennoten het recht wordt toegekend een vennoot om bepaalde redenen uit te sluiten, een uitdrukkelijk ontbindend beding uitmaakt, waarbij het beoordelingsrecht van de rechter omtrent de wettigheid en de ernst van bedoelde redenen is uitgesloten;

Overwegende dat het arrest hieruit wettelijk heeft kunnen afleiden, zonder de artikelen 1134, 1184 en 1871 van het Burgerlijk Wetboek te schenden, dat dusdanig beding nietig is omdat het indruist tegen de bepaling van artikel 1871 van het Burgerlijk Wetboek, die van openbare orde is en de partijen niet toelaat, zelfs in geval van ontbinding met beperkte gevolgen, het soeverein beoordelingsrecht van de rechter op welke wijze ook te beperken;

Overwegende dat het onderdeel naar recht faalt;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt de eisers in de kosten.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 11 februari 1966

Voorzitter : M. Somerhausen.
Raadsheren : M.M. De Bock en Rémion.
Substituut-auditeur-generaal : Mej. Bourquin.
Advokaat : Mr. Lallemand.

Commissie van openbare onderstand. — Verkiezing. — Gemeenteraad.

De wet van 10 maart 1925 heeft het meervoudig stemrecht ingesteld voor de verkiezing van de leden van de onderstandscommissies om door dit systeem de vertegenwoordiging van de minderheden mogelijk te maken, maar de wetgever heeft geen sanctie bepaald voor het geval dat de minderheden, ondanks de toepassing van de wetsbepalingen, niet naar behoren zouden zijn vertegenwoordigd.

Volgens artikel 65 van de gemeentewet wordt de gemeenteraadsvergadering geopend en gesloten door de burgemeester of door degene die hem vervangt; hieruit volgt dat, als de burgemeester de vergadering opgeheven en verlaten heeft, de raadsleden niet meer op geldige wijze kunnen beraadslagen. In de woorden van de burgemeester moet evenwel worden gezocht naar zijn bedoeling, liever dan stil te staan bij de letterlijke betekenis van zijn woorden. De bedoeling de vergadering te schorsen eerder dan deze op te heffen, is gebleken uit de terstond daarna gedane rechtzetting, waaromtrent de gemeenteraadsleden zich niet hebben kunnen vergissen.

De raad stelt geen beperking op het aantal plaatsvervangers voor ieder gewoon lid.

Verkiezing van de leden van de C.O.O. van Courcelles.

Arrest nr. 11.642.

Gezien het op 26 juni 1965 ingediende verzoekschrift, waarbij het College van burgemeester en schepenen van de gemeente Courcelles, op 25 juni 1965 door de gemeenteraad gemachtigd, opkomt tegen het besluit van de bestendige deputatie van de provinciale raad van Henegouwen van 3 juni 1965 tot vernietiging van de beslissing van 5 april 1965, waarbij de gemeenteraad de gewone en plaatsvervangende leden van de Commissie van openbare onderstand heeft verkozen;

Overwegende dat bij het begin van de vergadering van 5 april 1965 een gemeenteraadslid zinspeelde op een incident dat plaatshad in de Kamer van volksvertegenwoordigers; dat de burgemeester verklaarde dat die opmerking geen verband hield met de agenda, dat daarop een discussie volgde en dat de burgemeester het gemeenteraadslid het woord ontnam; dat het lid niettemin voortging met zijn betoog; dat de burgemeester de vergadering ophief, maar, zich hervattend, verklaarde dat hij de vergadering schorste; dat vier gemeenteraadsliden de vergaderzaal verlieten, terwijl de burgemeester hen erop attent maakte dat de vergadering niet gesloten was; dat een van de vier raadsleden die de zaal hadden verlaten, terugkwam en betwistte dat de gemeenteraad zijn beraadslagingen kon voortzetten; dat de burgemeester hem vergeefs verzocht op zijn bank plaats te nemen en aan de beraadslagingen deel te nemen; dat de tien in vergadering gebleven raadsleden daarna ertoe overgingen met gesloten deuren de gewone en plaatsvervangende leden van de Commissie van openbare onderstand te verkiezen;

Overwegende dat de tegenpartijen, die de vergadering verlaten hadden, op 6 en 10 april 1965 de onregelmatigheid van die verkiezing bij de gouverneur hebben aangeklaagd; dat de bestendige deputatie de verkiezing heeft vernietigd, omdat de gemeenteraad zich had uitgesproken toen de minderheid afwezig was, terwijl het door de wetgever ingestelde systeem van de stemmende meerderheid juist gericht is op de vertegenwoordiging van de minderheden en dat de geest van de wet dus niet was nageleefd;

Overwegende dat de gemeente betoogt, dat de vrijwillige afwezigheid van de leden van de minderheid in de gemeenteraad niet de vernietiging kan wettigen van een verkiezing die met gesloten deuren en bij geheime stemming werd gehouden tijdens een regelmatig opgeroepen vergadering, waarop meer dan de helft der gemeenteraadsliden nog aanwezig waren;

Overwegende dat de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand het meervoudig stemrecht heeft ingesteld voor de verkiezing van de leden der onderstandscmissies; dat artikel 10 van die wet bepaalt: « voor deze stemming heeft elk gemeenteraadslid drie stemmen indien er vijf leden te verkiezen zijn; vier, indien er zes; vijf, indien er acht; zes, indien er tien; en acht indien er twaalf te verkiezen zijn »; dat dit systeem aangenomen is om de vertegenwoordiging van de minderheden mogelijk te maken, maar dat de wetgever geen sanctie heeft bepaald voor het geval dat de minderheden, ondanks de toepassing van de wetsbepalingen, niet naar behoren zouden zijn vertegenwoordigd;

Overwegende dat de memorie van antwoord van de tegenpartijen zegt: « De agitatie werd... veroorzaakt » door de wil van de burgemeester om een van hen te beletten zijn betoog voort te zetten en om hem het woord te ontnemen nadat hij het hem had verleend;

» dat de burgemeester daar beslist op stond en dat hij » toen heeft verklaard de vergadering op te heffen, » waarna hij zich hervat heeft, zeggend dat hij zich als » gevolg van de opwinding had versproken en dat het » om een schorsing ging »; dat de tegenpartijen eraan toevoegen: « Wij hebben gemeend dat de vergadering » wettelijk opgeheven was en dat het onwettig was ze » te hervatten »;

Overwegende dat, volgens artikel 65 van de gemeentewet de gemeenteraadsvergadering geopend en gesloten wordt door de burgemeester of door degene die hem vervangt; dat hieruit volgt dat, als de burgemeester de vergadering opgeheven en verlaten heeft, de raadsleden niet meer op geldige wijze kunnen beraadslagen;

Overwegende dat weliswaar talrijke koninklijke besluiten beslissingen hebben vernietigd welke genomen waren door gemeenteraden onder het voorzitterschap van een schepen, ofschoon de burgemeester de vergadering had opgeheven, maar dat de burgemeester in het onderhavige geval, na te hebben gezegd dat de vergadering opgeheven was, zich heeft hervat en heeft gezegd dat ze geschorst was; dat die rechtzetting plaats had toen alle raadsleden nog aanwezig waren; dat de tegenpartijen niet betwisten dat ze het gehoord hebben, maar betogen dat de burgemeester niet meer het recht had op zijn eerste verklaring terug te komen;

Overwegende dat in de woorden van de burgemeester moet worden gezocht naar zijn bedoeling, liever dan stil te staan bij de letterlijke betekenis van zijn woorden; dat die bedoeling is gebleken uit de terstond daarna gedane rechtzetting; dat de tegenpartijen zich daaromtrent niet hebben kunnen vergissen; dat het voor het eerst in de laatste memorie aangevoerde feit dat een gemeenteraadslid, dat op het gemeentehuis was aangekomen tussen de opheffing van de vergadering en de hervatting, weer vertrokken zou zijn omdat de dienstdoende politiebeambte hem zou gezegd hebben dat de vergadering opgeheven was, niet ter zake dient;

Overwegende dat de vergadering normaal voortgegaan is na het gewilde vertrek van vier raadsleden; dat de bestendige deputatie de wet verkeerd heeft toegepast waar zij de verkiezing van de gewone en plaatsvervangende leden van de Commissie van openbare onderstand heeft vernietigd; dat de beslissing waartegen beroep, teniet moet worden gedaan;

Overwegende dat het bestreden besluit er nochtans terecht op wijst dat de gemeenteraad slechts twee plaatsvervangers heeft aangewezen voor elk van de gewone leden Koenig en Lemaitre, terwijl de wet geen beperking stelt op het aantal plaatsvervangers voor ieder gewoon lid.

Besluit:

Artikel 1. — De verkiezing van de gewone en plaatsvervangende leden van de Commissie van openbare onderstand van Courcelles is geldig verklaard.

Artikel 2. — Als plaatsvervangers van Gaston Lemaitre worden verkozen verklaard, onderscheidelijk Jules Coppens, Florent Scourgneaux en Simon Baudoux; als plaatsvervangers van Isidore Koenig, onderscheidelijk Emile Clersy, Richard Watillon, Simon Baudoux en Roger Gelinne.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9de Kamer. — 13 mei 1966.

Voorzitter : M. Maréchal.

Raadsheren : M.M. Liard en Grenez.

Advocaat-generaal : M. Cerckel.

Advocaten : Mrs. Lilar, Gunzburg, Biltris en Delwaide.

Overeenkomst. — Vereniging. — Uitsluiting van een lid. — Beding van willekeurig beoordelingsrecht door het beheer van de vereniging.

Het is niet strijdig met de wet of de openbare orde dat bij de toetreding van een lid tot een vereniging, ten deze een beurs voor diamanthandel, het lid de verbintenis op zich neemt « zich aan de besluiten van de beheerraad zonder voorbehoud te onderwerpen en van elk rechterlijk geding af te zien ».

Bij het uitspreken, door de raad van beheer, van de uitsluiting van het lid uit de vereniging, bij het weigeren hem persoonlijk te aanhoren mits hem door bijzondere reglementaire commissies te doen onderwerpen, bij het bekendmaken van de getroffen maatregelen, doch met geheimhouding der motieven, wordt er aan het lid geen onrecht aangedaan en maakt de raad van beheer gebruik van het willekeurig beoordelingsrecht dat hem conventioneel was toegekend « over handelingen die zedelijke of stoffelijke schade kunnen berokkenen aan een lid of een groep leden in het bijzonder of aan de Beurs voor Diamanthandel in het algemeen ».

N.V. De Beurs voor Diamanthandel t./ W.

Gezien, in gelijkvormige uitgifte, het vonnis der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen de dato 3 oktober 1962, betekend op 31 oktober 1962 en waartegen op 18 december 1962 een naar tijd en vorm regelmatig beroep werd ingesteld;

Aangezien de eis strekt tot herstel van de voor geïntimeerde nadelige gevolgen voortspruitend uit de gedragingen van appellante te zijnen opzichte, inzonderheid de maatregelen van voorlopige schorsing, later omgezet in uitsluiting, waarvan hij, als lid van de Beurs, in de loop van het jaar 1959, het voorwerp was;

Aangezien, in uitvoering van artikel 12 van het reglement van inwendige orde, geïntimeerde, wanneer hij aangenomen werd als lid, op 15 december 1955 tekende in een daartoe bestemd register, dat hij kennis had genomen van bewust reglement en dit zonder voorbehoud aanvaardde;

Aangezien hij zodoende vrijwillig, onder anderen, de verbintenis op zich nam, naar luid van artikel 17, « zich aan de besluiten van de beheerraad zonder voorbehoud te onderwerpen en van elk rechterlijk geding af te zien »;

Aangezien, waar aan die op zichzelf zeer brede bewoordingen, geen met de wet of met de openbare orde strijdige interpretatie gegeven wordt, en waar geen redenen van nietigheid of verbreking worden ingeroepen, voormelde verbintenis slechts hetzij door wederzijds akkoord der partijen, hetzij door toepassing van het reglement zelf, tot een einde kon komen;

Aangezien de eenzijdige aanbieding van ontslag als lid door geïntimeerde per aangetekende brief de dato 6 april 1959, wanneer hij reeds geruime tijd geschorst was, niet alleen geweigerd werd door de beheerraad in zijn zitting van 9 april 1959, doch beantwoord werd met een maatregel van definitieve uitsluiting, genomen met de bij artikel 16 van het reglement vereiste

meerderheid en met inachtneming van de in hetzelfde artikel bepaalde formaliteiten;

Aangezien in die omstandigheden niet opgaat de brief van 6 april 1959 voor te stellen als het « schriftelijk bedanken » voorzien in artikel 13, 1° van het reglement;

Aangezien immers, indien een gewoon « bedanken » onvoorwaardelijk, in alle onderstellingen, zelfs zonder instemming van de beheerraad, het lidmaatschap moest kunnen ontwijken, de onontbeerlijke tucht, alhoewel vrijelijk door de leden aanvaard, gans zou ontzenuwd en vrijdeld worden;

Aangezien in oktober-december 1959, partijen zekere besprekingen voerden tijdens dewelke geïntimeerde, met het doel zijn uitsluiting te doen herroepen, zich bereid toonde persoonlijke verontschuldiging aan te bieden en, onder bepaalde voorwaarden, een ontslag te nemen dat ditmaal, hoopte hij, door de beheerraad zou aanvaard worden;

Aangezien echter, onder de druk van de vijandig gestemde mening van sommige beursleden, het « voorgenomen besluit het ontslag te aanvaarden » verworpen werd in de volgens het reglement regelmatig gehouden spoedvergadering van de raad van beheer de dato 10 december 1959;

Aangezien dus dient besloten te worden dat bij het schorsen, uitsluiten en handhaven der uitsluiting van geïntimeerde, bij het weigeren hem persoonlijk te aanhoren mits hem door bijzondere reglementaire commissies te doen onderwerpen, bij het bekendmaken der getroffen maatregelen, doch met geheimhouding der motieven, de beheerraad niet alleen optrad tegenover een persoon die op geen enkel ogenblik tevoren opgehouden had lid te zijn, doch tevens zich beperkte, onder naleving der reglementaire vormvereisten, gebruik te maken van het willekeurig beoordelingsrecht dat hem door geïntimeerde ingevolge dit lidmaatschap en krachtens artikel 14, paragraaf 9 van het reglement, conventioneel was toegekend geworden over « handelingen die zedelijke of stoffelijke schade kunnen berokkenen aan een lid of een groep leden in het bijzonder of aan de Beurs voor Diamanthandel in het algemeen »;

Aangezien derhalve, welke ook op moreel en financieel gebied de gevolgen mogen geweest zijn, aan geïntimeerde geen onrecht werd aangedaan, vermits dit alles de loutere toepassing was van een wellicht draconisch, maar alleszins door geïntimeerde zelf op voorhand en zonder voorbehoud, vrijwillig aanvaard reglement;

Aangezien de eis dus ongegrond voorkomt;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Alle andere, meer omvattende of strijdige besluiten verwerpend;

Gehoord, in openbare zitting, het eensluidend advies van de Heer Advocaat-Generaal Cerckel;

Ontvangt het beroep;

Verklaart het gegrond;

Doet dienvolgens het aangevochten vonnis te niet; Hervormend :

Wijst oorspronkelijke aanlegger, thans geïntimeerde, af van zijn eis en veroordeelt hem tot al de gerechtskosten in eerste aanleg;

Verwijst hem insgelijks in al de gerechtskosten in beroep.

NOOT : Vergelijk : Cass. 26 september 1963 (motivering), Pas. 1964, I, 92 (betreffende een coöperatieve

vennootschap). Dit arrest is eveneens, doch met als datum 28 september 1963, gepubliceerd in J.T. 1964, 6 en in Rev. prat. soc. 1964, 17 met noot van P. Coppens. In dit nummer verschijnt Cass. 13 maart 1966 (betreffende een firmavennootschap).

Voor de rechtsleer, zie men: De Page, V, nr. 106; Van Rijn, I, nr. 237 en II, nr. 1001, evenals de reeds geciteerde noot van P. Coppens.

Bij de Editions Sirey (Parijs) is van de hand van Bernard Caillaud verschenen: L'exclusion d'un associé dans les sociétés (1966; 279 p.).

HOF VAN BEROEP TE GENT

5de Kamer. — 9 maart 1965.

Voorzitter: M. Maraite.

Raadsheren: M.M. Le Fevere de Ten Hove en Moerenhout.

Substituut-procureur-generaal: M. Vandermeersch.

Advocaten: Mrs. De Vleeschouwer loco De Rouck en de Coninck van Noyen.

Gewijsde. — Vrijspraak door de strafrechter. — Betreft het feit. — Burgerlijke eis steunend op een strafbaar feit. — Niet ontvankelijk. — Burgerlijke eis steunend op een poging tot een strafbaar feit. — Ontvankelijk.

De politierechter en de correctionele rechtbank nemen kennis van het aangeklaagde feit, dienen het onder al zijn aspecten te onderzoeken en er de passende qualificatie aan te geven. Een vrijspraak betreft het feit zelf, welke ook de qualificatie zij die zou dienen te worden gegeven. Daaruit volgt dat wegens het gezag van gewijsde van de beslissing van de correctionele rechtbank de benadeelde niet ontvankelijk is voor de burgerlijke rechter zijn eis tot schadevergoeding te steunen op een strafbaar feit. Een feit dat niet strafbaar is, hetzij omdat een van de bestanddelen vereist door de wet opdat het strafbaar zou zijn ontbreekt, hetzij omdat het door geen strafbepaling bedoeld wordt, kan niettemin een oneigenlijk misdrijf zijn, zodat de dader, alhoewel niet strafbaar, tot schadevergoeding is verplicht overeenkomstig de artikelen 1382 en 1383 B.W. In casu steunt de benadeelde zijn eis op een poging tot inbreuk op het verkeersreglement; daar zulke poging niet strafbaar is, is de eis dus ontvankelijk.

Van Laethem t./ Pardaens.

Gezien de stukken o.m. de uitgifte van het vonnis gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Aalst op 10 december 1963;

Overwegende dat het beroep tijdig werd ingesteld en, evenals het incidenteel beroep, naar de vorm regelmatig is;

Overwegende dat op 7 april 1962 in een bocht zich een aanrijding voordeed tussen de autocar van geïntimeerde en de personenwagen van appellant;

Overwegende dat het aangevochten vonnis de eis van appellant tot betaling van schadevergoeding ongegrond verklaart en de tegeneis van geïntimeerde niet ontvankelijk;

Overwegende dat de verplichtingen die art. 12 en 20/2 van de alsdan in voege wegcode aan geïntimeerde oplegt zo dicht mogelijk bij de rechterraand van de rijbaan te blijven en bij het kruisen aan zijn linkerzijde genoeg ruimte te laten zodat de andere bestuurder ge-

makkelijk kan doorgaan, redelijk moeten uitgelegd worden;

Overwegende dat in een bocht op een rijbaan waarvan de breedte tussen 5 m en 5,04 m schommelt geïntimeerde met zijn 9 m lange en 2,45 m brede autocar beslist onmogelijk de helft van de rijbaan voor de tegenligger kon vrijlaten; dat het verwijt dat appellant in dit verband aan geïntimeerde maakt volkomen ongegrond is;

Overwegende dat de opstellers van het P.V. vermelden dat de aanrijding gebeurd is in een zeer gevaarlijke bocht met betrekkelijk druk verkeer en dat beide bestuurders de bocht goed kennen daar ze er dagelijks langs komen;

Overwegende dat de stand van de autocar na de aanrijding bewijst:

1. dat in de bocht geïntimeerde op ongeveer 0,70 meter van de rechterraand van de rijbaan reed, hetgeen op die plaats als normaal moet beschouwd worden,

2. dat hij nog naar rechts overtrok toen hij de personenwagen van appellant ontwaarde,

3. dat hij op 't ogenblik van de botsing aan de voorkant van zijn autocar omtrent 4 m ruimte voor de tegenligger overliet en aan de achterkant 5,03 m — (0,70 m + 2,45 m) = 1,88 m;

Overwegende dat appellant die, naar zijn eigen verklaring, aan 30 km per uur reed de autocar gezien heeft op 10 m; dat hij dus over 19 meter beschikte alvorens de achterkant van de autocar te bereiken en gelegenheid had om zijn snelheid voldoende te verminderen om met zijn 1,70 m brede auto door te kunnen;

Overwegende dat de getuigen De Cock, hoofdonderwijzer en Boulanger Clarisse verklaren dat geïntimeerde voorzichtig reed: dat appellant zelf niets aanmerkt in verband met de snelheid van geïntimeerde;

Overwegende dat rekening houdende met de breedte van de rijbaan, de afmetingen van zijn voertuig en de bocht geen inbreuk op de wegcode of een andere onvoorzichtigheid ten laste van geïntimeerde kan weerhouden worden;

Overwegende dat appellant vervolgd werd voor de politierechtbank wegens inbreuk op art. 12-1 en art. 10 al. 4 van de wegcode en door de correctionele rechtbank zetelende in graad van beroep werd vrijgesproken; dat dezelfde rechtbank zich onbevoegd verklaarde om uitspraak te doen nopens de eis van de burgerlijke partij Pardaens;

Overwegende dat de politierechter en de correctionele rechter kennis nemen van het aangeklaagde feit en het onder al zijn aspecten dienen te onderzoeken en daaraan de passende qualificatie dienen te geven; dat een vrijspraak het feit zelf betreft, welke ook de qualificatie zij die zou dienen gegeven te worden (Cass. 13 juli 1942, Pas. 1942 I 170 en noot op blz. 171, 2 juni 1953, Pas. 1953 I 849, Simon - Strafvordering nr. 694); dat hieruit volgt dat, wegens het gezag van gewijsde van de beslissing van de correctionele rechtbank geïntimeerde niet ontvankelijk is zijn eis tot schadevergoeding te steunen op een strafbaar feit;

Overwegende dat een feit dat niet strafbaar is hetzij omdat een van de bestanddelen vereist door de wet opdat het zou strafbaar zijn ontbreekt, hetzij omdat het niet voorzien is door een strafbepaling desniettemin een oneigenlijk misdrijf kan uitmaken, zodat de dader, alhoewel niet strafbaar, tot schadevergoeding is verplicht overeenkomstig artikelen 1382 en 1383 van het B.W. (Simon - Strafvordering nr. 1256);

Overwegende dat geïntimeerde de grond van zijn tegeneis duidelijk heeft omschreven in zijn verzetakte dd. 15 oktober 1963 met de volgende woorden: « dat het verweerder op verzet mogelijk was zijn voertuig tot stil-

stand te brengen; dat verweerder op verzet echter de voorkeur eraan gegeven heeft over de borduur te rijden, doch slipte naar links met het gekend gevolg»; dat eigenlijk ten laste van appellant gelegd wordt een poging tot inbreuk op art. 20-2 wegcode dat alleen toelaat wanneer het kruisen wegens de breedte van de baan niet gemakkelijk kan worden uitgevoerd, de gelijkgrondse berm te volgen, niet de verhoogde berm; dat de poging tot inbreuk op de wegcode niet strafbaar is; dat de tegeneis van geïntimeerde dus ontvankelijk is;

Overwegende dat voor appellant die de bocht goed kent het opdagen van de autocar van geïntimeerde in de bocht geen onvoorzienbare hindernis kan geweest zijn; dat geïntimeerde geen overtreding of onvoorzichtigheid pleegde; dat zoals hoger gezegd appellant de autocar tijdig genoeg had gezien om te vertragen en plaats genoeg had om voorzichtig door te gaan; dat geen de minste aanwijzing voorhanden was voor een uiterst gevaarlijke, wanhopige ontwijkingsmanoeuvre;

Overwegende dat onmiddellijk na het ongeval en in besluiten appellant steeds heeft voorgehouden dat de botsing onvermijdelijk werd omdat hij gepoogd had van over de boordsteen naar rechts te rijden doch gezien de hoogte van de boordsteen naar links geslipt is; dat appellant wegens deze onvoorzichtigheid verantwoordelijk is voor het ongeval;

Overwegende dat de schade van geïntimeerde draagt:

1. herstellingskosten volgens tegensprakenlijke expertise :	9.500 fr.
2. taxe	570 fr.
3. wachttijd : 3 dagen ; herstellingsduur : 5 dagen of samen 8 dagen à 750 fr. voor een autocar Mercedes 120 HP	6.000 fr.
samen :	16.070 fr.

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 ;
Alle strijdige of andere besluiten als ongegrond verwerpend ;

Verklaart de beroepen ontvankelijk, het principaal beroep ongegrond, het incidenteel beroep gegrond ;

Bevestigt het aangevochten vonnis waar het uitspraak doet nopens de hoofdeis ;

Doet het voor het overige teniet en opnieuw wijzende, verklaart de tegeneis ontvankelijk en gegrond ;

Veroordeelt appellant aan geïntimeerde te betalen de som van 16.070 frank, met de vergoedende interesten vanaf 7 april 1962 tot 15 oktober 1963 en verder de gerechtelijke interesten ;

Verwijst appellant in de kosten van beide aanleggen uitgezonderd de kosten van de verzetakte dd. 15 oktober 1963 die ten laste worden gelegd van geïntimeerde.

NOOT: Verg. het eveneens in dit nummer opgenomen hervormde vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Aalst van 10 december 1963.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

3de Kamer. — 18 februari 1966.

Voorzitter : M. Leen.

Openbaar Ministerie : M. Moens.

Advocaten : Mrs. Kranzen, Byvoet en Deforche.

Huwelijk. — Dubbel huwelijk. — Vermeend huwelijk. — Arbeidsongeval van de man. — Overlijden. — Vaststelling van de nietigheid van het tweede huwelijk. — Toepassing van art. 201 B.W. — Toekenning van de forfaitaire vergoedingen aan de twee overlevende echtgenoten.

Art. 201 B.W. moet verstaan worden in die zin dat het vermeend huwelijk voor het verleden geldig is geweest en al de verworven rechten die ontstonden vóór de nietigverklaring van het huwelijk behouden blijven en hun gevolgen voortduren.

De te goeder trouw zijnde echtgenote en haar kinderen mogen derhalve aanspraak maken op de wettelijke vergoedingen bij overlijden wegens het arbeidsongeval dat aan de man vóór de nietigverklaring is overkomen.

Maar in geval van dubbel huwelijk kan ook de wettige echtgenote dezelfde rechten doen gelden tegenover de verzekeraar van het arbeidsongeval.

Men kan dan bezwaarlijk de helft van de vergoedingen aan ieder der beide echtgenoten toekennen, want beider goede trouw en goed recht wordt erkend. De enige, met de wet conforme, oplossing bestaat erin dat de verzekeraar aan beide echtgenoten de volledige wettelijke vergoedingen moet uitkeren.

Djegova t./ Verzekeringskas Gevalik en Djurdjef.

Herzien het vonnis van deze zetel in dato 16 maart 1962 een heropening der debatten bevelende ten einde de aanlegster toe te laten haar ware identiteit te be wijzen ;

Overwegende dat aanlegster thans de bewijzen voorbrengt dat zij wel degelijk de levende weduwe is van Marinov Nicolas, overleden bij ongeval te Zwartberg, de 24 december 1957 en dat de naam Eudokia Guerguieva Nitzova aan dezelfde persoon toebehoort als Eudokia Guerguieva Djegova ; dat zij woont in de gemeente Vrav in het distrikt Vidin, in Bulgarije ;

Overwegende dat uit deze gedingstukken mag afgeleid dat Djegova E.G. de echtgenote was en is gebleven van Marinov, geboren op 20 februari 1925 te Vrav en dat het huwelijk aangegaan op 1-10-1942 te Vrav nooit ontbonden werd ;

Overwegende dat aanlegster de nietigverklaring van het huwelijk met Djurdjef Milenka niet vraagt ; dat zij alleen de lijfrenten opvordert welke haar moeten toekomen ingevolge overlijden van haar man bij arbeidsongeval, bij uitsluiting van een tweede gedaagde ;

Overwegende dat verweerster Djurdjef hiertoe de artt. 201 en 202 van het burgerlijk wetboek inroept en beweert huwelijk aangegaan te hebben te goeder trouw in de mening der geldigheid hiervan, de beletsels niet kennende evenmin het gebrek dat het huwelijk aantastte ;

Overwegende dat verweerster Djurdjef het bewijs voorlegt dat zij gehuwd is met Marinov te Geroovo, arrondissement Rijeka in Joegoslavië de 26 juli 1956 en in België als de wettige echtgenote van Marinov werd aanzien ;

Overwegende dat gedaagde Gevalik aanneemt dat aanlegster de wettige echtgenote is en was van Marinov ; dat de uitkering van de lijfrente aan haar dan ook dient

te gebeuren met uitsluiting van tweede gedaagde Djurdjef; dat het aan de tweede gedaagde is te bewijzen dat zij te goeder trouw was;

Overwegende dat tweede gedaagde hiertegen doet gelden dat zij wel degelijk te goeder trouw was toen zij voor de ambtenaar van de burgerlijke stand verscheen evenals de getuigen en dit op zicht van een certificaat nr. 22468/55 van 10-12-1955 dat aan Marinov toelating gaf te huwen, zij geen argwaan heeft gehad nopens zijn verleden;

Overwegende dat om uit te maken of de verweerster te goeder trouw was, de rechtbank met de omstandigheden van het geval moet rekening houden ondermeer met haar vreemde nationaliteit, haar geringe geestelijke ontwikkeling (kookvrouw) en het feit dat de betrokken overheidspersonen zelf door de man bedrogen werden; (zie vonnis burg. rechtbank te Brussel van 16-1-1954 - R.W. 54-55 K. 238)

Overwegende dat vermoedens zelfs van aard zijn het bewijs van de goede trouw te leveren;

Overwegende dat het niet mogelijk is te verwachten of te veronderstellen van een gewone werkvrouw dat zij in een vreemd land inlichtingen zou gaan nemen over de staat van haar toekomstige echtgenoot en dit in de jaren na de oorlog, wanneer haar toekomstige man om welke reden ook de wijk heeft genomen naar een ander land en het niet uit te maken is of het mogelijk was briefwisseling te onderhouden met dat land van herkomst om inlichtingen in te winnen; dat twee getuigen aanwezig bij het huwelijk de verklaringen van Marinov zijn komen bevestigen;

Overwegende dat uit het geheel van de omstandigheden kan opgemaakt dat tweede verweerster, innig overtuigd zijnde dat haar huwelijk geldig was, zich heeft laten bedriegen en misleiden; dat het bewijs van de goede trouw hieruit mag afgeleid worden (zie Ar. Beroepshof Brussel dd. 27-12-1911, P. 1912, blz. 56)

Overwegende dat alhoewel het huwelijk nietig is de burgerlijke gevolgen toch bestaan zowel ten aanzien der echtgenote te goeder trouw als van de kinderen (artt. 201 en 202 B.W.B. - Kluyskens: Personenrecht 2^e druk, nr. 312, blz. 288 en volgende);

Overwegende dat art. 201 B.W.B. moet verstaan worden in die zin dat voor het verleden het huwelijk geldig is geweest en dat voor de toekomst al de verworven rechten die ontstonden voor het nietig verklaren van het huwelijk blijven behouden en hun gevolgen voortduren; dat geen nieuw recht echter na de nietigverklaring nog kan ontstaan (Zie De Page, Deel I, uitg. '33, blz. 598, nr. 678);

Overwegende dat er dus geen bezwaar is de te goeder trouw zijnde echtgenote de voordelen toe te kennen die ontstaan uit het feit van het arbeidsongeval de man overkomen voordat de nietigheid van het huwelijk werd vastgesteld (zie Ar. Luik, 1^e kamer, 19-2-1953, Recueil Annuel de Jurispr. Belge, jaar 1953, onder Mariage, nr. 13, bl. 394);

Overwegende dat tweede verweerster, eiseres op tegeneis aldus gerechtigd blijft samen met haar kind de lijfrente te ontvangen die uitgekeerd werd aan de rechthebbende ingevolge de wet op de arbeidsongevallen;

Overwegende dat staande voor twee echtgenoten die recht hebben op de vergoeding de vraag zich stelt of ieder op het geheel recht heeft, of op een helft;

Overwegende dat het antwoord moeilijk kan zijn (zie De Page, Compl. T. I, nr. 680); dat men bezwaarlijk de helft kan toekennen gezien men dan een fout of de kwade trouw van de beide echtgenoten zou aannemen alsdan wanneer men juist de goede trouw en het goed recht heeft erkend;

Overwegende dat het gevolg echter is dat de eerste gedaagde, Gevalik, een dubbel bedrag moet uitgeven; dat zulke oplossing toch meer gelijkvormig is met de wet, die nu eenmaal aan de echtgenote een forfait toekent namelijk 30 % van het loon aan de niet gescheiden vrouw;

Overwegende dat staande voor het eigen recht van de beide vrouwen, zich bevindende in de voorwaarden om zich op de wet te beroepen als echtgenote, zij beiden de voordelen van de wet kunnen inroepen, de ene het voordeel van de andere niet beperkend, gezien dergelijke sanctie vreemd is aan de wet (zie Hof van Beroep te Brussel, 17-11-1943, Jour.Tr. 1946, rol 115);

Gelet op de voorschriften van de art. 2, 30 tot 37 der wet van 15 juni 1935, welke werden nageleefd;

Ob deze redenen:

De rechtbank, uitspraak doende op tegenspraak, gehoord de heer Lenders, ged. Substituut Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies, gegeven in het Nederlands ter openbare zitting van 21 januari 1966, alle andere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, het vonnis van 16 maart 1962 verder uitwerkende;

Verklaart de eis en tegeneis beide ontvankelijk, de tegeneis gegrond en de hoofdeis deels gegrond;

Zegt voor recht dat op het ogenblik van het overlijden van Marinov Nicolas, de wettige echtgenote Eudokia Guerguieva Djegova was en dat zij recht heeft op het geheel der lijfrente op grond van het arbeidsongeval;

Verklaart de hoofdeis niet gegrond in zover deze er toe strekt gedaagde Djurdjef Milenka te horen uitsluiten van dit recht;

Zegt voor recht dat het huwelijk aangegaan door Djurdjef Milenka met Marinov Nicolas te goeder trouw door tweede verweerster, eiseres op tegeneis, werd aangegaan en zij en het kind, Marinov Milica, gesproken uit dit huwelijk, de voordelen van art. 201 en 202 van het B.W.B. kunnen inroepen;

Zegt dat zij gerechtigd zijn voor het geheel de lijfrente te ontvangen ingevolge de wet op de arbeidsongevallen;

Stelt vast dat het huwelijk van Marinov Nicolas met Djurdjef Milenka, gesloten te Geroovo, Rijeka, op 26 juli 1956, ontbonden door het overlijden, nietig is;

Zegt evenwel voor recht dat eiseres op tegeneis de burgerlijke gevolgen van dit huwelijk behoudt op grond van art. 201 B.W.B., zo voor haar als voor het kind, Marinov Milica;

Veroordeelt eerste verweerster, Gevalik, te betalen aan eiseres op hoofdeis, Djegova E. G., evenals aan tweede verweerster, Djurdjef M., eiseres op tegeneis, het geheel van de lijfrenten;

Veroordeelt verweerster Gevalik in de kosten van het geding.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

3de Kamer.

Voorzitter: M. A. Van Reeth.

Referendaris: M. Michel Deckers.

Advocaten: Mrs. Fr. Mattheessens en E. Ooms.

Vennootschapsrecht. — Overneming van aandelen op voet van de balanswaarde. — Uitvoering te goeder trouw.

Wanneer volgens de statuten van een vennootschap, bij eventuele overdracht van aandelen, de waarde ervan zal worden bepaald op voet van de laatst verschenen

balans, moeten de beramingen van dezelfde niet alleen eerlijk zijn, maar ook de werkelijke actieve en passieve toestand van de vennootschap weergeven.

De statuten moeten te goeder trouw worden uitgevoerd.

Engelen Arthur t./ Van Beek Joannes en Cns.

Gezien de inleidende dagvaarding dd. 24 december 1965 ten einde binnen de 24 uren van het te vellen vonnis de 60 aandelen van de P.V.B.A. Metro aan eiser over te dragen tegen betaling van de som van 293.700 fr. welke eiser blijft ter beschikking houden en bij gebreke zulks te doen verweerders te veroordelen tot betaling van een bedrag van 5.000 fr. per dag vertraging;

Overwegende dat eiser samen met de Heer Frans Van Beek en anderen vennoten waren van de P.V.B.A. Metro;

Overwegende dat voormelde Frans Van Beek overleed op 31 oktober 1964 en zijn echtgenote Dame Verschueren erfgename was der deelbewijzen;

Overwegende dat Dame Verschueren overleed op 3 mei 1965 en huidige verweerders haar legatarissen geen nazaten zijn in rechte lijn;

Overwegende dat art. 6 van de statuten van de P.V.B.A. Metro betreffende de overdracht der deelbewijzen het volgende bepaalt: « De waarde der deelbewijzen bij eventuele overdracht zal worden bepaald door de laatstverschenen balans. In geval van overlijden van een medevenoot zullen zijn deelbewijzen aan andere overblijvende vennoten dienen overgedragen te worden en zal zijn aandeel vereffend worden met zijn erfgenamen rechthebbenden op dezelfde wijze. »;

Overwegende dat eiser krachtens voormeld artikel het bedrag van 293.700 fr. voor de 60 deelbewijzen in bezit van verweerders aanbiedt en hangende het geding betaald heeft en dit op grond van de balans goedgekeurd op de algemene vergadering van 5 april 1965;

Overwegende dat verweerders aanvoeren dat het activa in de balans onder de waarde werd geschat;

Overwegende dat verweerders o.m. doen gelden dat de waarde van de fabrieksgebouwen en gebouwen voor 532.795,75 fr. en 391.198 fr. verminderd met 265.805 fr. voor afschrijvingen of 658.148 fr. in de balans opgenomen, in werkelijkheid 1.580.000 fr. bedraagt, dit ingevolge een schatting gedaan ten hunne verzoeken door erenotararis Leclef;

Overwegende dat de beramingen van een goedgekeurde balans onbetwistbaar zijn in de mate dat deze beramingen niet alleen eerlijk zijn maar ook de werkelijke actieve en passieve toestand van de vennootschap weergeven (Rev. prat. Soc. 1925, 288);

Overwegende dat zo voormeld artikel 6, bindend is voor partijen de overeenkomsten nochtans te goeder trouw dienen uitgevoerd;

Overwegende dat het verslag van erenotararis Leclef een betrekkelijk groot verschil in waarde van de onroerende goederen aangeeft met deze opgenomen in de balans;

Overwegende dat dit verslag, alhoewel eenzijdig, toch waarborgen van objectiviteit biedt;

Overwegende dat het derhalve behoort de hierna volgende onderzoeksmaatregel te bevelen;

Overwegende dat het onderzoek slechts betrekking kan hebben op de waarde der fabrieksgebouwen en gebouwen en niet op het materiaal, de koelinstallatie en de auto daar desbetreffend eiser geen bestanddelen voorbrengt waaruit zou blijken dat de in de balans opgegeven waarde voor deze posten niet aan de werkelijkheid zou beantwoorden;

Om deze redenen:

De Rechtbank, maakt melding van de toepassing van artikel 2 van de wet van 15 juni 1935;

Vooraleer verder recht te doen stelt aan als deskundige de Heer Ceulemans François, Eric Sasselaan 3, Wilrijk, met als zending in een onder eed bevestigd verslag zijn oordeel te geven omtrent de waarde van de fabrieksgebouwen en het gebouw opgenomen onder de activa in de balans van 31 december 1964 en omtrent de opgegeven afschrijvingen op voormelde posten; te antwoorden op alle nuttige vragen van partijen;

Kosten voorbehouden;

Vonnis uitvoerbaar spijs beroep;

Geeft akte aan verweerders van hun gedingschatting.

NOOT: Zie ook De Page, *Traité de Droit Civil Belge*, T. II, nr. 468; Dr. L.C. Hofmann, *Het Nederlandse Verbintenissenrecht*, bewerkt door Mr. S.N. Van Opstall, blz. 428 en vlg.; Asser's *Handleiding tot de Beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht*, 3e deel, *Verbintenissenrecht*, bewerkt door Mr. L.E.H. Rutten, blz. 288 en vlg.; Planiol et Pipert, *Traité Pratique de Droit Civil Français*, avec le concours de Paul Esmein, T. VI, nr. 379; Brussel 7-2-1939, Rev. Soc. 1939, nr. 3.799, met noot; R.v.K. 26-1-1952, Rev. Soc. 1954, nr. 4.396; J. Van Ryn, *Responsabilité Aquilienne et Contrats*, nr. 1166; Fredericq, *Traité de Droit Commercial Belge*, T. IV, nr. 392.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE AALST

1ste Kamer. — 10 december 1963.

Voorzitter: M. Schuermans.

Referendaris: M. Van den Bergh.

Advocaten: Mrs. De Rouck en de Coninck van Noyen.

Gewijsde. — Vrijspraak door de strafrechter. — Betreft het feit. — Burgerlijke eis die op geen ander feit steunt. — Niet ontvankelijk.

De correctionele rechtbank, evenals de politierechter, nemen kennis van het aangeklaagde feit, dienen het onder al zijn aspecten te onderzoeken en moeten er de passende qualificatie aan geven. Een vrijspraak betreft het feit zelf, welke ook de qualificatie zij die zou dienen gegeven te worden. Toen de correctionele rechtbank besliste dat ze onbevoegd was om over de eis van de burgerlijke partij te kennen, heeft ze geen beslissing getroffen die uitsluitend de bevoegdheid aanbelangde, maar heeft ze ook beslist dat de overtreding die tot basis van de burgerlijke eis diende, niet bewezen is. De eis voor de burgerlijke rechter die op geen ander feit steunt dan dit waarvan de strafrechter heeft kennis genomen, is mitsdien niet ontvankelijk.

Van Laethem t./ Pardaens.

Overwegende dat Pardaens verzet heeft gedaan tegen een verstekvonnis van 17 september 1963, waarbij hij verwezen werd om aan Van Laethem te betalen de som van 36.942 frank, met de compensatoire rente sedert 7 april 1962, de gerechtelijke rente en de kosten, voor vergoeding der schade berokkend aan de personenwagen van Van Laethem in een botsing die op 7 april 1962 plaats had te Denderwindeke;

Overwegende dat Pardaens betwist schuld te hebben

aan de aanrijding en deze schuld volledig op Van Laethem legt; dat Pardaens bij wederels betaling vraagt der vergoeding van zijn eigen schade, groot 16.070 fr., te vermeerderen met de compensatoire rente sedert de datum van het ongeval, de gerechtelijke rente en de kosten.

Dat Pardaens subsidiair de vergoeding door het verstekvonnis toegekend overdreven noemt en ze raamt op 28.471 frank;

Overwegende dat Van Laethem voor de politierechter werd vervolgd: A) om als weggebruiker op de openbare weg, bestuurder van een voertuig met eigen beweegkracht, die op de rijbaan reed niet zo dicht mogelijk bij de rechterraand van die baan te zijn gebleven; B) om als weggebruiker op de openbare weg, bestuurder van een voertuig met eigen beweegkracht, niet steeds in staat te zijn gebleven alle nodige manoeuvres uit te voeren en niet steeds zijn voertuig goed in de hand te hebben gehouden; dat bij vonnis der boetstraffelijke rechtbank te Oudenaarde dd. 15 februari 1963 rechtsprekend in beroep, Van Laethem werd vrijgesproken, terwijl de rechtbank zich onbevoegd verklaarde omtrent de eis van de burgerlijke partij Pardaens;

Overwegende dat de politierechter en de correctionele rechter kennis nemen van het aangeklaagde feit en het onder al zijn aspecten dienen te onderzoeken en daaraan de passende qualificatie dienen te geven; dat een vrijspraak het feit zelf betreft, welke ook de qualificatie zij die zou dienen gegeven te worden (Cass. 13 juli 1942, Pas. 1942, I, 170 en noot op blz. 171; 22 juni 1953, Pas. 1953, I, 849);

Dat de correctionele rechtbank te Oudenaarde, wanneer ze besliste dat ze onbevoegd was om over de eis van de burgerlijke partij Pardaens te kennen geen beslissing heeft getroffen die uitsluitend de bevoegdheid aanbelangde, maar ook heeft beslist dat de overtreding die tot basis diende van de burgerlijke eis niet bewezen is (Cass. 11 april 1958, Pas. 1958, I, 870);

Dat Pardaens zijn wederels op geen ander feit steunt dan dit waarvan de boetstraffelijke rechter kennis heeft genomen zodat het recht van het gewijsde zijn wederels niet ontvankelijk maakt;

Overwegende dat de vrijspraak van Van Laethem echter niet toelaat te concluderen dat Pardaens een fout heeft begaan die de schade heeft berokkend; dat Van Laethem deze fout en het oorzakelijk verband tussen fout en schade dient te bewijzen;

Overwegende dat Van Laethem aan Pardaens verwijt dat zijn autocar over de middellijn van de baan reed en hem de doorgang volledig belemmerde;

Overwegende dat op het ogenblik van de aanrijding de voorkant van de autocar van Pardaens zich uiterst rechts bevond en aan Van Laethem meer dan plaats genoeg liet om door te rijden; dat zelfs aan de achterkant van de autocar een ruimte van 5,10 — $(0,70 + 2,45) = 1,95$ meter overbleef terwijl de auto van Van Laethem maar 1,70 meter breedte heeft; dat trouwens de stand van de achterkant van de autocar geen belang heeft, vermits de aanrijding op de voorkant heeft plaats gehad;

Dat, zelfs indien zou aangenomen worden dat de voorkant van de autocar, onmiddellijk vóór de aanrijding over de middellijn van de baan zou gereden hebben, men niet inziet dat een oorzakelijk verband tussen deze fout en de beschadiging zou hebben bestaan;

Overwegende dat voor het opstellen van alle akten van rechtspleging artikelen 2, 34, 36 en 37 der wet van 15 juni -935 werden toegepast;

Om deze redenen:

De rechtbank verklaart het verzet ontvankelijk en gegrond; verklaart het vonnis waartegen verzet nietig en van geen waarde; opnieuw beslissend verklaart de oorspronkelijke eis ongegrond en verwijst oorspronkelijk eiser in de kosten ervan; vonnissende over de wederels verklaart hem niet ontvankelijk; legt de kosten van het exploitat dat het verzet en de wederels inhoudt ten laste van ieder der partijen voor de helft; legt de overige kosten van het verzet ten laste van oorspronkelijk eiser.

NOOT: Verg. het arrest van het Hof van Beroep te Gent van 9 maart 1965, eveneens in dit nummer opgenomen, dat vorenstaand vonnis hervormt.

ARBEIDSGERECHT VAN BEROEP TE ANTWERPEN

Kamer voor bedienden. — 7 december 1965.

Voorzitter: M. Van den Berghe.
Advocaten: Mrs. Leruite en A. Vaes.

Arbeidsgerecht. — Conclusies in het Nederlands. — Nederlandse vertaling van stukken.

Wanneer door partijen geen gevolg wordt gegeven aan een tussenarrest, waarbij het Arbeidsgerecht een partij had opgelegd haar conclusie in behoorlijk Nederlands op te stellen en beide partijen had bevolen de stukken van hun dossiers in Nederlandse vertaling voor te leggen, wordt er op de procedurestukken en op de verklaringen van de partijen gevonnist.

Walthery t/ Compagnie du Congo Belge.

Overwegende dat de oorspronkelijke vordering er toe strekte beroepene te horen veroordelen tot betaling aan beroeper toenmalige aanlegger van een bedrag van 109.000 fr. ten titel van betaald verlof, opzeggingsvergoeding en ten onrechte gefactureerde goederen;

Dat het Arbeidsgerecht van Antwerpen bij vonnis dd. 6 september 1961 waartegen beroep de vordering verwierp als zijnde verjaard;

Gezien het beroep ingesteld...

Gezien het tussenarrest van het Arbeidsgerecht van Beroep te Antwerpen, Kamer van Bedienden, dd. 5 oktober 1965 waarbij de heropening der debatten bevolen werd, aan beroeper opgelegd werd zijn besluiten in behoorlijk Nederlands op te stellen, deze aan beroepene mede te delen en neer te leggen ter zitting van 16 november 1965 en waarbij aan partijen bevolen werd de stukken van hun dossiers voor te brengen in Nederlandse vertaling als gelijkvormig verzekerd door een beëdigd vertaler;

Dat hetzelfde arrest voorzag van nu af en vooralsdan dat indien beroeper voor zijn besluiten en partijen voor de beëdigde vertaling in gebreke moest blijven de niet vertaalde stukken buiten de debatten zouden gehouden blijven en de zaak verder behandeld lastens beroepen bij ontstentenis van besluiten;

Dat hetzelfde tussenarrest de heropening der debatten vaststelde op 16 november 1965;

Gezien de heropening der debatten op 16 november 1965 en de sluiting van deze debatten op zelfde datum;

Overwegende dat beroeper geen nieuwe besluiten heeft neergelegd zoals hem opgelegd door het tussenarrest van 5 oktober 1965;

Dat evenmin de vertaling door beëdigde vertaler van de ingeroepen stukken wordt voorgebracht;

Overwegende dat alsdan de zaak gevonnist wordt op de voorgebrachte procedurestukken en verklaringen der partijen;

Overwegende dat hieruit blijkt dat de beroeper als bediende in dienst is geweest van beroepene belast met de verantwoordelijkheid over twee inlandse magazijniers, verkopers in het klein maar onder leiding en gezag en toezicht van beroepene;

Dat hier trouwens geen betwisting is tussen partijen dat beroeper zijn diensten presteerde in de banden van een bediendencontract;

Overwegende dat evenmin betwist wordt dat beroeper uit de dienst van beroepene is getreden op 24 januari 1958;

Dat de vraag om partijen in verzoening op te roepen slechts ingediend werd op de Griffie van het Arbeidsgerecht van Antwerpen op 8 januari 1960;

Dat naar luid van art. 48 van het Decreet van 25 juni 1949 alle vorderingen welke hun oorsprong vinden in het dienstcontract verjaren met één jaar na de beëindiging van het contract;

Dat deze verjaring door beroepene werd ingeroepen waarop beroeper aanvoerde dat de verjaring in de huidige zaak gestuit werd door de erkenning van beroepene overeenkomstig art. 2248 B.W.B. meer bepaaldelijk is de erkenning te vinden in de briefwisseling tussen partijen gevoerd en stilzwijgend afgeleid uit de onderhandelingen tussen partijen;

Overwegende echter dat beroepene van den beginne af de vordering die thans gesteld wordt door beroeper ten stelligste heeft betwist: dat in deze zaak van Congolees recht de bepalingen van het Belgisch recht meer bepaaldelijk van art. 2248 B.W.B. terzake niet toepasselijk zijn;

Dat de eerste Rechter dan ook terecht heeft geoordeeld dat de ingestelde eis verjaard was;

Om deze redenen;

Het Arbeidsgerecht van Beroep van de Provincie Antwerpen, Kamer voor Bedienden, rechtdoende bij tegenspraak en alle verdere en strijdige besluiten verwerpende, verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond, bevestigt dienvolgens het vonnis a quo en veroordeelt beroeper tot de kosten van beide aanleggen.

WERKRECHTERSRAAD TE GENT

Tweede Kamer voor bedienden. — 5 juli 1966.

Rechtskundig bijzitter: M. W. Bonne.

Advocaat: Mr. Fazzi.

Vertaling van in het Frans opgestelde stukken. — Verplichting originele stukken voor te leggen.

De akten en bescheiden voorgeschreven door wetten en reglementen moeten in de taal van het gebied waar de exploitatiezetel gevestigd is gesteld zijn. Het volstaat dus niet vertalingen voor te leggen, partijen moeten deze stukken door Nederlandse vervangen.

Van Valkenburgh t./Vinois.

Gelet op het inleidend exploit dd. 10-3-66 van deurwaarder Van den Berghe te Gent, strekkende tot betaling lastens verweerder, van een som van 126.000 fr.

hoofdens verhoging van opzegging, vermeerderd met de gerechtelijke intresten en kosten;

Aangezien partijen aan de Raad franstalige stukken voorleggen;

Aangezien de Raad geen kennis van stukken neemt, welke opgemaakt zijn in een andere taal dan het Nederlands, tenzij zij voorzien zijn van een vertaling;

Aangezien bij constante rechtspraak partijen uitgenodigd worden de in limine litis gebruikte stukken te voorzien met hun vertalingen en dat de stukken uit de debatten worden verwijderd, indien de partijen hieraan geen gevolg geven;

Aangezien nochtans zulks kan slaan op stukken welke niet verplichtend in het Nederlands moeten opgesteld worden;

Aangezien nochtans art. 41 van de wet van 2-8-63 voorziet dat akten en bescheiden, voorgeschreven door wetten en reglementen, en welke bestemd zijn voor het personeel der private nijverheids-, handels- of financierbedrijven, moeten opgesteld zijn in de taal van het gebied waar hun exploitatiezetel gevestigd is;

Aangezien de exploitatiezetel van verweerder te Gent gevestigd is, zodat de voorgeschreven taal het Nederlands is;

Aangezien bovendien art. 52 van zelfde genoemde wet bepaalt dat bescheiden opgesteld in strijd met het art. 41, moet vervangen worden door bescheiden die naar de vorm regelmatig zijn, op aanmaning van deze rechtsinstantie, binnen de maand na deze aanmaning;

Aangezien het dus onvoldoende is, dat vermelde stukken zouden begeleid worden door een vertaling, vermits zij op straf van nietigheid, moeten vervangen worden door Nederlandse stukken;

Om deze redenen:

Gelet...

vooraleer ten gronde uitspraak te doen, beveelt aan verweerder dat het kontrakt van indiensttreding dd. 2-11-49, de ontslagbrief van 23-2-65 en het attest van 27-2-65, gesteld in de Franse taal, zullen vervangen worden door Nederlandse stukken en dit binnen de maand van de uitspraak van dit vonnis.

Zegt dat indien hieraan geen gevolg zou gegeven worden, De Raad de bevoegde Vrederechter zal verzoeken, gemelde stukken te doen vertalen en dit op kosten van verweerder;

Verzendt de zaak, voor verdere behandeling, naar de algemene rol.

VREDEGERECHT TE WESTERLO

20 oktober 1965.

Rechter: M. Verhaert.

Advocaten: Mrs. Van Damme en Stijnen.

Pacht. — Recht van verkoop. — Bouwgrond. — Geen voorafgaande erkenning door de vrederechter vereist.

Als bij verkoop van het verpachte goed toepassing dient te worden gemaakt van art. 1778 series 8° B.W., naar luid waarvan de pachter geen recht van verkoop heeft in de gevallen bedoeld in art. 1774, § 2 III en § 3, met inbegrip van het laatste lid van art. 1774, en inzonderheid toepassing wordt gevraagd voor het geval bedoeld in art. 1774, § 3, 3° (bouwgronden), is niet vereist dat de vrederechter vóór de verkoop de gronden als bouwgronden erkent.

Ceuppens t./Dierickx-Tops.

Overwegende dat verweerster op 26-10-1964, een gedeelte van haar eigendom gelegen te Westerlo, Wijk A nr. 1071c, publiek heeft verkocht;

Overwegende dat genoemde eigendom sedert 15-3-1947 aan aanlegger verpacht was, dat deze laatste bij vermelde verkoop, op 26-10-1964 geen gelegenheid werd geboden zijn recht van verkoop te doen gelden, en dat hij thans de schadevergoeding opeist voorzien bij art. 1778 quinques van de wet van 1-2-1963 betreffende het recht van voorkoop;

Overwegende dat verweerster evenwel doet gelden dat de verkochte goederen bouwgronden zijn en dat derhalve ingevolge art. 1778 sexies 8°, de pachter geen recht van voorkoop kan doen gelden;

Overwegende dat wij op verzoek van verweerster dd. 23 december 1964 hebben moeten erkennen dat het kwestieuze perceel gezien zijn ligging langsheen de staatsbaan Herentals-Aarschot inderdaad als bouwgrond moet beschouwd worden;

Overwegende dat aanlegger echter doet opmerken dat onze vaststelling van 23-12-1964 post factum werd gegeven, dat zij voorafgaand aan de verkoop had moeten plaats hebben en dat bijgevolg de sanctie voorzien bij art. 1778 quinques verantwoord is.

Overwegende evenwel dat de Wet van 1-2-1963 betreffende het recht van voorkoop zelf, niet bepaalt dat voor de gevallen bedoeld bij art. 1778 sexies 8°, de erkenning als bouwgrond door de vrederechter voorafgaand aan de verkoop moet plaatshebben.

Overwegende dat de Wet van 1-2-1963 duidelijk onderscheidt: primo, het geval voorzien bij art. 1778 sexies 9° waarbij wel bepaald de voorafgaande machtiging van de vrederechter wordt geëist, en secundo, het geval voorzien bij art. 1778 sexies 8°, waarbij over een voorafgaande erkenning eenvoudig wordt gezwezen, hetgeen sterk doet vermoeden dat de wetgever voor dit laatste geval daarentegen niet heeft willen eisen dat de vrederechter vóór de verkoop reeds de kwestieuze goederen als bouwgronden zou erkennen;

Overwegende daarenboven, dat voornoemd art. 1778 sexies 8° uitdrukkelijk de gevallen beoogt bedoeld in art. 1774 B.W. betreffende de algemene bepalingen van de pachtwet; dat rechtsleer noch rechtspraak inzake pachtgeschillen op grond van genoemd art. 1774, evenmin het principe van de voorafgaande erkenning als bouwgrond vereisen;

Overwegende dat op grond van die redenen dient aangenomen dat de erkenning als bouwgrond door de vrederechter, voorzien bij art. 1778 sexies 8° niet vóór de verkoop moet plaats hebben; dat derhalve de eis van aanlegger als ongegrond dient beschouwd;

Om deze redenen:

Rechtdoende op tegenspraak en in eerste aanleg;
Alle andere tegenstrijdige of verderreikende conclusies verwerpend;

Wijzen de eis van aanlegger af als zijnde ongegrond;
Veroordelen aanlegger tot de kosten.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

VREDEGERECHT TE BREE

10 februari 1966.

Vrederechter: M. Sevens.

Advocaten: Mrs. Boyen, Spaas, Gruyters en Peeters.

Onrechtmatige overheidsdaad. — Rioleringsrooster op de openbare weg met te brede openingen. — Ongeval van een fietser. — Aansprakelijkheid van staat en gemeente.

In strijd met wat contractueel was bepaald, was bij de aanleg van een openbare weg een rioleringsrooster gelegd, waarvan de openingen 4 cm. in plaats van 3 cm. breed waren, terwijl de openingen dan nog evenwijdig met de wegrichting lagen.

Staat en gemeente zijn in solidum aansprakelijk voor het ongeval overkomen aan een fietser doordat het voorwiel van zijn fiets in een opening geklemd geraakte.

De staat is immers aansprakelijk op grond van art. 1382 B.W. wegens zijn fout, hierin bestaande dat hij de goede uitvoering van het werk niet had gecontroleerd en de slechte toestand van de rooster gedurende zeven jaar had geduld, en op grond van art. 1384 B.W. wegens de voor fietsers gevaarlijke toestand van de rooster.

De gemeente is aansprakelijk op grond van de decreten van 14 december 1789 en 20 augustus 1790.

Een derde van de schade blijft ten laste van de fietser wegens zijn onvoldoende oplettendheid.

Van Erum en Aegden t./ Gemeente Bocholt en
Belgische Staat.

Belgische Staat t./ Van Hove.

Gelet op ons tussenvonnis van 25-11-65 en op het getuigenverhoor op 16-12-65 gehouden;

Overwegende dat uit de verklaring van getuige Voets blijkt dat eiseres met het voorwiel van haar fiets terecht kwam in de rooster der riolering wanneer zij evenwijdig met de baan reed en gevallen is («kopke geschoten» aldus getuige), zodat hieruit naar voldoening van recht kan afgeleid dat de rooster inderdaad parallel met de rijweg lag; dat eveneens vaststaat dat de roosteropening te breed waren (vier centimeter in plaats van drie centimeter);

Aangezien niet bewezen werd dat de staatskantonnier de rooster in kwestie met de openingen parallel met de weg zou gelegd hebben;

Overwegende dat de aanvankelijke vordering Van Erum & Aegden in eerste instantie gericht is tegen de gemene Bocholt;

Dat de aansprakelijkheid van de gemeente inderdaad in het gedrang is op basis van de decreten van 14 december 1789 en 20 augustus 1790;

Dat de verplichting van de gemeente inzake veiligheid der wegen kan samengevat worden in «de verplichting om voor alles de veiligheid der weggebruikers te verzekeren tegen de gevaren waaraan het gebruik van de openbare weg hen blootstelt (zie Vandeurzen: de verantwoordelijkheid der openbare besturen voor de wegen, R.W. 1959-1960 k. 873);

Dat de rooster gelegen is op de gelijkgrondse berm die van de openbare weg deel uitmaakt;

Dat ernstig mag vermoed worden dat de rooster reeds enige tijd parallel met de weg lag, omdat ook bewezen is dat reeds bijna zeven jaar deze rooster openingen vertoonde van vier in plaats van drie centimeter, zodoende voor fietsers een ernstig gevaar uitmakend;

Dat de gemeente al de tijd had gehad om in te grijpen en terzake in gebreke bleef;

Dat ook een kleine gemeente aan de wet onderworpen is (zie Tongeren 20 nov. 1964 R.W. 1964-1965 k. 1599);

Overwegend anderzijds dat ook de aansprakelijkheid van de Belgische Staat in het gedrang komt;

Dat de Belgische Staat een fout heeft begaan op basis van art. 1382 B.W. door niet na te gaan of zijn eigen beslissing werd uitgevoerd en op welke wijze;

Dat hij zich ten overstaan van derden niet van zijn aansprakelijkheid kan afmaken door een kontrakt waarbij de aansprakelijkheid wordt afgewenteld op de medekontraktant;

Dat waar de Belgische Staat aan de medekontraktant de verplichting had opgelegd de rooster zodanig te doen vervaardigen dat de openingen slechts drie centimeter van elkaar lagen, niettemin dient vastgesteld dat hij bijna zeven jaar duldde dat de rooster openingen van vier centimeter vertoonde, welke uitermate gevaarlijk waren voor fietsers, vooral wanneer de rooster parallel met de rijweg lag;

Dat overigens terzake eveneens art. 1384 B.W. van toepassing is zolang de Belgische Staat geen overmacht bewijst;

Overwegende dat in de dagvaarding Van Erum & Aegden tegen gemeente Bocholt en de Belgische Staat de solidaire veroordeling wordt gevorderd van beide gedaagde instanties;

Dat nochtans terzake de aansprakelijkheid enkel « in solidum » kan bestaan vermits de veroordeling in schadevergoeding als « causa » op verschillende basis berust (zie Vandeuren, op. cit. k. 874);

Overwegende dat aan eiseres ook het verwijt kan worden gemaakt onvoldoende oplettend te zijn geweest;

Dat eiseres dan ook 1/3 der verantwoordelijkheid draagt;

Overwegende dat het gevorderd bedrag in se niet betwist wordt;

Overwegende anderzijds dat de vordering in vrijwaring ingesteld door de Belgische Staat tegen Vanhave onvankelelijk en tevens gegrond is op basis van de vergunning verstrekt door het Ministerie van Openbare Werken in datum 25 januari 1957;

COMMISSIE VAN BEROEP Z.I.V.

2e Nederlandstalige Kamer. — 25 januari 1966.

Voorzitter: M. Vervloet.

Secretaris-verslaggever: M. Girardin.

Sociale verzekeringen. — Verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering. — Voorbereidende beslissing. — Hoger beroep vóór de eindbeslissing is niet ontvankelelijk.

Wanneer de Klachtencommissie een deskundige aanstelt en haar uiteindelijke beslissing niet laat voorzien, is dit een voorbereidende beslissing, waartegen hoger beroep vóór de eindbeslissing niet ontvankelelijk is.

G. t/ H.V.Z.o.B.V.

Overwegende dat de Klachtencommissie op 28 oktober 1965 het inleidend beroepschrift ontvankelelijk verklaarde en, vooraleer ten gronde te beslissen dokter Troch, te Antwerpen, als deskundige aanstelde met opdracht de ongeschiktheidsgraad van oorspronkelijke

eiser met ingang van 21 december 1964, zijnde de uitsluitingsdatum door de adviserende geneesheer, te ramen;

Overwegende dat oorspronkelijk eiser in het hoger beroep enkel aanvoert dat hij ziek is gebleven tot 2 november 1965;

Overwegende dat het hoger beroep werd ingesteld tegen een beslissing waarbij een deskundige aangesteld werd;

Overwegende dat, zoals in het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging voorzien is, het hoger beroep, ingesteld tegen een voorbereidend vonnis; d.w.z. een vonnis dat een voorafgaandelijke maatregel beveelt en dat de uiteindelijke beslissing van de rechter niet laat voorzien, niet ontvankelelijk is en dat een hoger beroep tegen een tussenvonnis, d.w.z. een vonnis dat een voorafgaandelijke maatregel beveelt en dat de uiteindelijke beslissing laat voorzien, wel ontvankelelijk is;

Overwegende dat de beslissing van de Klachtencommissie, waarbij een deskundig onderzoek werd gelast, de uiteindelijke beslissing van de Klachtencommissie niet laat voorzien;

Overwegende dat de beslissing der Klachtencommissie derhalve een voorbereidende beslissing is zodat het hoger beroep, hiertegen ingesteld, niet ontvankelelijk is;

Gelet op artikel 51 der wet van 14 februari 1961, artikel 100 der wet van 9 augustus 1963 en de artikelen 257 tot 306 van het koninklijk besluit van 4 november 1963;

Om deze redenen:

Bestlist:

dat het hoger beroep onontvankelelijk is en dat de zaak wordt teruggezonden naar de Klachtencommissie van Antwerpen.

BOEKBESPREKING

Pierre Dembour, Le Code de la Route et la Cour de Cassation. — Brussel, Etabl. Bruylant, 1966 (prijs 400 fr.).

De wet van 1 augustus 1999 (politie op het verkeer) en het koninklijk besluit van 8 april 1954 (Wegcode) bevatten talrijke imperatieve regels die elke weggebruiker — ofschoon die regels, zoals voormelde wet en koninklijk besluit, herhaaldelijk en grondig werden gewijzigd — geacht wordt te kennen. Indien zulks meestal ook werkelijk het geval is, dan is dat o.m. dank zij talrijke vulgarisatiewerken. Dat die werken overigens aan een ware behoefte beantwoorden, blijkt voldoende uit het feit dat steeds maar nieuwe uitgaven van die boeken of boekjes op de markt worden gebracht.

Hoewel over de betrokken stof reeds enkele meer wetenschappelijk opgevatte werken verschenen, werd niettemin, o.a. door degenen die zich met verkeersproblemen beroepshalve moeten bezighouden, betreurd dat in de desbetreffende literatuur geen werk bestond waarin de rechtspraak van het Hof van Cassatie op concrete en praktische wijze werd uiteengezet, want het ontbreken van zulk werk is onbetwistbaar een leemte. Inderdaad, weten degenen die enkele malen bij verkeersongevallen werden betrokken, dat de ingewikkeldheid en de veelvuldigheid van de concrete gevallen voortdurend aanleiding geven tot weinig overeenstemmende, ja zelfs tot tegenstrijdige standpunten. Die niet-overeenstemming en die tegenstrijdigheid blijken trouwens geregeld uit de beslissingen van recht-

banken en hoven over geschillen in verband met bovengenoemde gevallen. Wegens de feitelijk bindende kracht van de door het Hof van Cassatie gegeven uitlegging van de toe te passen regels is het dan ook niet alleen aangewezen, doch meestal noodzakelijk de uitlegging en de rechtspraak van ons Opperste Gerechtshof te kennen.

Welnu, voormelde leemte is thans aangevuld door het pas verschenen werk «Le Code de la Route et la Cour de Cassation» door rechter Pierre Dembour. Immers worden in dat werk *in extenso* de vigerende — tot 1 juni 1966 bijgewerkte — wettelijke en reglementaire bepalingen opgenomen en komen bij iedere bepaling — met de gebruikelijke verwijzingen — de samenvattingen voor van de erop betrekking hebbende en in beginsel sedert 1958 gewezen arresten van het Hof van Cassatie, zoals ze in gespecialiseerde rechtskundige tijdschriften werden gepubliceerd. Daar die samenvattingen door de auteur oordeelkundig werden gerangschikt, zal de lezer veelal (in ieder geval gemakkelijker dan vroeger!) voor zijn problemen een oplossing kunnen vinden die het best mogelijk strookt met de werkelijke inhoud en draagwijdte van de in aanmerking te nemen tekst(en).

Degenen die bovenvermelde wetgeving en reglementering moeten toepassen, verzekeraars, deskundigen, advocaten en magistraten hebben dan ook thans, dank zij rechter Pierre Dembour, een waardevol vademecum en een onmisbaar werkinstrument te hunner beschikking. Wegens de voortdurende wijzigingen van die wetgeving en reglementering, alsmede ten aanzien van de overvloedige rechtspraak van het Hof van Cassatie inzake verkeersproblemen, spreken wij de hoop uit dat de auteur voor de blijvende waarde van zijn boek zal zorgen door het geregeld bij te werken.

Prof. Dr. F. Amerijckx.

EUROPEES RECHT

De uitzonderingstarieven van de Deutsche Bundesbahn

De Commissie heeft in verband met de uitzonderingstarieven die de Deutsche Bundesbahn ten gunste van de economie van het Saargebiet toepast de procedure inzake schending van het E.E.G.-verdrag ingeleid. Zij beschouwt deze tarieven als steuntarieven, die op grond van het Verdrag verboden zijn. Tijdens het voorafgegane overleg stond de Duitse regering op het standpunt dat de Deutsche Bundesbahn zich met «als-ob-Tarife» tegen de voorgenomen bouw van een Saar-Pfalz-kanaal verweerde.

De Commissie heeft zich vooral om drie redenen niet bij de Duitse opvatting kunnen aansluiten:

1. Tariefmaatregelen tegen een bouwvoornemen van de overheid kunnen slechts als mededingingstarieven worden erkend, wanneer het besluit uit vervoers-economische gronden gerechtvaardigd is. Dat er uit een vervoerseconomisch oogpunt behoefte bestaat aan een Saar-Pfalz-kanaal wordt evenwel juist ontkend in een advies dat de Duitse regering zelf had gevraagd.

2. Mededinging betekent dat tegenstrijdige economische belangen tegenover elkaar staan. In het onderhavige geval zou evenwel dezelfde rechtspersoon, namelijk de Duitse staat, zowel het principiële investeringsbesluit nemen als in laatste instantie beslissen over tariefmaatregelen die tegen zijn eigen besluit gericht zijn.

3. Het is niet bewezen dat de Deutsche Bundesbahn

door de mededinging van een Saar-Pfalz-kanaal wordt bedreigd: de Duitse regering heeft niet voldoende aangetoond dat zij voornemens is het kanaal te bouwen. De rentabiliteit van een dergelijk kanaalproject kan niet worden bewezen. Ook de vereiste tariefberekeningen die tot een erkenning van potentiële mededinging zouden kunnen leiden, zij ontoereikend.

De Commissie moest ervan uitgaan dat de uitzonderingstarieven de nadelen moeten goedmaken die voor de economie van het Saargebiet door de kanalisatie van de Moezel zijn ontstaan. Dergelijke steunmaatregelen zijn evenwel op grond van het E.E.G.-verdrag slechts met machtiging van de Commissie toelaatbaar.

De Duitse regering dient thans ten aanzien van het schrijven van de Commissie haar opmerkingen te maken. De Commissie heeft zich voorbehouden op deze opmerkingen te antwoorden met een in het Verdrag voorzien «met redenen omkleed advies».

Het optreden van de Commissie heeft geen betrekking op de Duitse uitzonderingstarieven ten gunste van E.G.K.S.-produkten.

Permanent Comité van de hoofden der nationale belastingadministraties.

Onder leiding van de voorzitter van de Groep Concurrentie van de E.E.G.-Commissie, de heer Hans von der Groeben, heeft het Permanent Comité van de hoofden der nationale belastingadministraties te Brussel zijn 14e vergadering gehouden.

Het Comité hield zich uitvoerig bezig met beginse-len, beleidsalternatieven en methoden met betrekking tot de harmonisatie van de directe belastingen. In het bijzonder werden daarbij de vraagstukken besproken die verband houden met de belastinggrondslag voor de winstbelasting, de economisch dubbele belasting van vennootschap en aandeelhouder alsmede de betekenis en vorm van belastingheffing bij de bron op kapitaal-opbrengsten. Voorts werden principiële vraagstukken besproken welke naar voren waren gekomen bij de voorbereiding van een multilateraal verdrag ter voorkoming van dubbele belasting.

Met betrekking tot de indirecte belastingen werd besloten de harmonisatie van de verbruiksbelastingen te bespoedigen. Voorts werd aan een werkgroep opgedragen een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop t.a.v. personenautomobielen kan worden gekomen tot een harmonisatie van de motorrijtuigenbelastingen.

De 13e vergadering van het Permanent Comité werd in februari 1965 gehouden. De volgende vergadering van de hoofden der nationale belasting-administraties zal in oktober van dit jaar plaatsvinden. Op deze vergadering zal onder andere de bespreking van de vraagstukken met betrekking tot het verdrag ter voorkoming van dubbele belasting worden voortgezet.

BALIELEVEN

Verbond van de Belgische Advocaten Congres Oostende-Brugge op 17 en 18 september 1966

Het feestprogramma dat het Verbond naar aanleiding van zijn tachtigste verjaardag had ontworpen bleek als een magneet te werken op alles wat het land aan stafhouders en oud-stafhouders in voorraad heeft.

Stafhouder Vandervennet beschikt echter te Brugge over een uitstekende jonge equipe, die zich met de organisatie gelastte en die aan het Congres een jeugdige frisheid gaf.

Oordeelt U zelf: een boottocht langs de reien, een

receptie bij de Gouverneur en Mevrouw d'Outryve d'Ydewalle, een origineel Bruegeliaans festijn in de Gotische zaal van het stadhuis waar door gecostumeerde obers en tussen rondwandele muzikanten het volgende menu werd opgediend:

Boerestutten met boter van bachte de kupe en hesp
Brugse hutsepot
Wagenwiel

Drank: Brugs bier, speciaal brouwsel.

Dat alles op zaterdag.

En de zondag? Tocht per koets door de stad; deels per boot, deels per autocar naar Lissewege, waar de Raad der Orde van de balie te Brugge een receptie aanbod; bijzonder fijn diner in het restaurant «Goeden-dag»; terugkeer naar Brugge, waar de vermoeide schare uiteenging in afwachting van het 81ste Congres.

En was er geen vergadering? Jazeker, die had plaats vóór dit alles te Oostende en werd in een minimum van tijd afgehandeld in aanwezigheid van de buitenlandse gasten: Baron van der Feltz, Deken der Nationale Orde der Advocaten van Nederland; Cornelou, Vice-Président de l'Union des Avocats de France en welke van de Balie van Bourges afkomstig was; Joseph Reitzman (Duinkerke), Vice-Président de l'Union des Jeunes Avocats de France et d'Outremer; Mr. Alain Caille, 1er Vice-Président d'Honneur de l'Association des Jeunes Avocats, Dr. Wilhelm Scheffen (Keulen) namens de Kölner Anwaltverein, J. Maud, deken bij de Hoge Raad der Nederlanden, Mr. H. De Bruyn, Stafhouder bij het Hof van Cassatie.

Na een welkomsgroet door Stafhouder Vandervennet nam de uittredende Voorzitter Stafhouder Achiël de Gryse het woord. In bijzonder sierlijke en kernachtige talen (beurtelings van het Nederlands naar het Frans overwippend) weerlegde hij, zoals al zijn voorgangers, de blote bewering dat het Verbond niets doet. Al weten alleen de ingewijden wat er juist gebeurt, houdt het Verbond een bestendig contact met de overheid om te verhinderen dat aan de prerogatieven van de advocatuur geraakt wordt en bij de behandeling van het nieuwe ontwerp van het gerechtelijk wetboek werd herhaaldelijk tussengekomen om het monopolie van de advocaat voor de rechtbanken te bekomen.

Het Verbond zal niet nalaten dit elementaire recht van de advocaat te verdedigen: het is ondenkbaar dat, terwijl voor het uitbaten van een kleinhandel beroepsvoorwaarden worden gesteld, de verdediging voor de rechtbanken kan waargenomen worden door personen zonder enige juridische scholing.

Vóór deze flinke stellingname werden even de statuten gewijzigd en werden bij handgeklap de nieuwe bestuursleden aangeduid. Het Voorzittersambt zal waargenomen worden door Mr. John Collard (Luik), terwijl Mr. Servais (Mons), Hanquinet (Charleroi), Gielen (Leuven), Blomme (Gent) en Botson (Brussel) als ondervoorzitters zullen optreden. Mr. de Pauw (Blankenberge), Claesen (Antwerpen), Beuls (Brugge) en Aendekerk (Luik) zijn de nieuw aangestelde leden van het secretariaat.

De nieuwe voorzitter blijkt een mathematicus te zijn. In beide landstalen berekent hij wat de gesyndiceerden voor de verdediging van hun beroepsbelangen over hebben. Dit blijkt gemiddeld 1.500 fr. per jaar te zijn. Werkgevers blijken er 15.000 fr. voor over te hebben. Advocaten die hun beroepsbelangen door het Verbond verdedigd willen zien betalen 0,40 fr. per dag (in de veronderstelling dat zij hun cotisatie betalen). Het bestuur van het Verbond doet dan ook wonderen in vergelijking met de prestatie van de leden.

De nieuwe Voorzitter hoopt dan ook dat eindelijk

de advocaten zullen begrijpen dat de verdediging van hun beroepsbelangen een efficiënte en uiteraard door hen te bekostigen organisatie medebrengt.

Ook deze vergadering werd besloten met een receptie aangeboden door de stad Oostende en een voortreffelijk diner in het Casino.

De balie te Brugge heeft op een uitstekende wijze haar rol van gastvrouw vervuld dank zij de inspanningen van haar jonge leden: Mr. Magda Sabbe, secretaresse voor het Congres, haar echtgenoot Mr. Walter Weyts, Mrs. Raoul de Pauw, William De Becker, Jo Verduyn, Raoul Beuls en Frank Dousselaere, die — rijk door vroegere ervaringen — nogmaals bewezen hebben dat een congres niet noodzakelijk saai maar ook zeer hartelijk kan zijn.

Karel Van Baarle.

Balie te Mechelen

De Raad der Orde van Advocaten der Rechtbank te Mechelen werd voor het gerechtelijk jaar 1966-1967 als volgt samengesteld:

De Heer J. Van de Werf, Stafhouder.

Leden: K. Van den Heuvel, Oud-Stafhouder; H. Nobels, Oud-Stafhouder; Fr. Maerten, Oud-Stafhouder; L. Van den Eede; A., Houtekier; Fr. Adriaenssens, Secretaris-Penningmeester.

Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel viert 75-jarig bestaan

Het Vlaams Pleitgenootschap bij de balie te Brussel viert dit jaar zijn 75-jarig bestaan.

De openingszitting van deze viering heeft plaats op 28 oktober in de zaal der plechtige zittingen van het Hof van Cassatie.

Koning Boudewijn zal deze zitting met zijn aanwezigheid vereren.

Vlaamse Conferentie der Balie bij het Hof van Beroep te Gent

De Vlaamse Conferentie der Balie bij het Hof van Beroep te Gent zal haar plechtige openingsvergadering van het gerechtelijk jaar 1966-1967 houden op zaterdag 5 november aanstaande om 15 uur in de zittingszaal van het Hof van Assisen, Gerechtsgebouw te Gent.

Openingsredenaar is Mr. Lode Verhaegen, die zal spreken over «Dood van een Handelsreiziger — Nieuwe dimensies in een statuut?»

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

De Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen zal haar plechtige openingszitting houden op zaterdag 15 oktober aanstaande te 15 uur in de zittingszaal van het Hof van Assisen in het Gerechtsgebouw te Antwerpen.

De openingsrede zal uitgesproken worden door Mr. Emiel Verrijken, die het onderwerp zal behandelen «Amerika, het gekozen Vaderland».

Bezoek aan het m.s. «Mineral Seraing».

Een verrassend aantal getrouwen, versterkt door verscheidene magistraten, kwam op 21 september bijeen aan het zeestation der C.M.B., voor de eerste activiteit der Vlaamse Conferentie in het nieuw gerechtelijk jaar: een bezoek aan het motorschip «Mineral Seraing», een der grootste eenheden van de Belgi-

sche vloot, en die toen juist bezig was een slordige 50.000 Ton ijzererts te lossen aan de installaties van Stocatra.

Een schip van 230 meter lang op 32 meter breed, met een draagvermogen van 57.744 Ton, laat op de leek een overweldigende indruk na. Maar de «Mineral Seraing» is niet alleen maar een groot schip, dat konden de landrotten der Conferentie spoedig vaststellen.

Onder de kundige leiding van de eerste officier werden immers achtereenvolgens de commandobrug, de machinekamer en de verblijven van de bemanning bezocht.

De ver doorgedreven automatisering valt onmiddellijk op. Op de commandobrug staat een keur van ultra moderne precisieinstrumenten opgesteld die de bewondering van de bezoeker wegdragen. Onze gids had het bijzonder druk met het beantwoorden van het snelvuur van vragen dat langs alle zijden op hem werd afgevuurd. Zoals het een goed zeeman betaamt verloor hij hierbij echter nooit het Noorden, en iedereen prees de eenvoudige en klare, «aan het publiek aangepaste» antwoorden en verklaringen.

Voor de machinekamer is er maar een woord: enorm. Hier valt ook vooral de uitzonderlijke staat van onderhoud en reinheid op, die het ganse schip kenmerkt.

De verblijven van bemanning en officieren zijn bijzonder smaakvol en luxueus ingericht, en bieden een maximum aan comfort. Men ziet dat kosten noch moeite werden gespaard om het de bemanning zo aangenaam mogelijk te maken.

In de zeer stemmige bar werd ten slotte door de C.M.B. een gewaardeerde receptie aangeboden, en met welgevallen konden de confraters zich overtuigen van het feit dat de barmannen het prachtige kader waarin zij werken ten volle waardig zijn.

Voorzitter Schoups dankte op geestige wijze de directie van de C.M.B. voor het gastvrije onthaal, en drukte de wens uit dat in de toekomst dergelijke bezoeken mochten herhaald worden, wat alleszins de instemming der confraters wegdroeg.

H. L.

TAALKUNDIGE KRONIEK

Maraboe en terminologie

Ik weet niet of het al zeer gebruikelijk is in een high brow rechtstijdschrift als het Rechtskundig Weekblad, aandacht te wijden aan pocketliteratuur. Wie evenwel een blik heeft geworpen op wat in het buitenland als juridische paperbacks het licht ziet, zal zich daarover niet verbazen. Intussen heb ik de eenvoudige en schijnbaar onschuldige uitgave van wetboeken in het oog, die door de zorgen van Maraboe op de markt is geworpen.

En dan niet zozeer de wetteksten zelf, al zijn verrassingen bij de lezing daarvan door de fratsen van de zetduivel niet uitgesloten. Wat mij vooral heeft geboeid is de volstrekt originele wijze, waarop de genoemde uitgeverij het Nederlands zaakregister van haar strafwetboek heeft opgevat.

Bij het samenstellen daarvan heeft zij het inderdaad bestaan, de in de Nederlandse teksten voorkomende termen gewoon over het hoofd te zien en van het Franse zaakregister een vertaling te geven, die de Commissie voor de eenheid van de Nederlandse rechts- en bestuurstaal in België met al haar planeten het schaamrood naar de wangen moet jagen.

Wat leren ons deze taal oefeningen?

Omkoping (boek II, hoofdstuk IV) wordt omkoperij.

De schrijver (art. 299) wordt ... de dader (auteur). De aanleggers van een loterij... daders (auteurs). Bederf van de jeugd... omkoperij (corruption).

Uitdaging tot tweegevecht wordt uitlokking (art. 423), maar uitlokking en aanzetting (art. 66) wordt uitdaging.

En zo gaat het verder. Deze maraboe legt wel zeer vreemde eieren in ons nest.

Tot troost diene, dat intermédiaire (art. 115) geworden is... personne interprète (!), welke tolk dan in het Nederlands als «tussenpersoon» fungeert. Vermoedelijk omdat hij geen Frans kent.

R. Soetaert.

MEDEDELINGEN

Rechterlijke Organisatie : Gent-Luik

De heer volksvertegenwoordiger Defraigne, aan wie blijkbaar niets ontsnapt, had opgemerkt dat in het Staatsblad van 1 juli 1966 een ministerieel besluit was verschenen, waarbij het parket-generaal te Gent negentien bedienden kreeg, terwijl het parket-generaal te Luik er slechts zestien bekwam. Spoedig stelde hij de heer Minister van Justitie de vraag «om welke redenen er bij het parket van het Hof van beroep te Gent drie bedienden meer worden voorzien».

In zijn antwoord (Vragen en Antwoorden - Kamer - 13 september 1966 - blz. 1587) meldt de heer Minister van Justitie dat de heer Procureur-generaal te Luik had bekomen wat hij gevraagd had in tegenstelling met het parket-generaal te Gent, en stipt hij verder aan dat «de organisatie van het werk en de taken die aan het secretariaat worden opgedragen, verschillen van het ene parket-generaal tot het andere», zodat een vergelijking van de formaties moeilijk is.

* * *

Men kan slechts zijn bewondering uitdrukken voor de Luikse volksvertegenwoordiger, die zo angstvallig waakt op alles wat aan een onrechtvaardigheid zou kunnen doen denken, en zich bezorgd maakt om de gelijke behandeling van het Gentse en het Luikse Hof van beroep.

Het zal dus volstaan zijn aandacht er op te vestigen dat het Hof van beroep te Luik 50 magistraten (zetel + parket-generaal) telt en dit te Gent slechts 39 (zetel + parket-generaal) — alhoewel het eerste rechtsgebied minder inwoners heeft dan het tweede —, om van hem te mogen verwachten dat hij onmiddellijk een wetsvoorstel zal indienen om die ogenschijnlijk ongelijke toestand te verhelpen.

TIJDSCHRIFTEN

Journal des Tribunaux, jg. 1966, nr. 4541 :

Raoul Hayoit de Termicourt, Considérations sur le projet de Code judiciaire.

Annales de Droit, nr. 3, jg. 1966 :

Renauld J.G., L'égalité des créanciers en cas de liquidation ou de transmission d'un passif. — Wibault H., L'impôt direct et l'impôt indirect. — Denis P., Bleecx F. et Pankert A., sous la direction de Taquet M., Chronique de législation sociale (Fin 1963 à juillet 1965) 2e partie.

Recueil Dalloz Sirey (Parijs), jg. 1966, nr. 28 :

Loi Nr. 66-537 du 24 juillet 1966 sur les sociétés commerciales. — Loi Nr. 66-538 du 24 juillet 1966 modifiant ou compétant les articles 1841, 1860, 1866 et 1868 du code civil, la loi du 23 janvier 1929 sur les parts de fondateur émises par les sociétés et diverses autres dispositions.